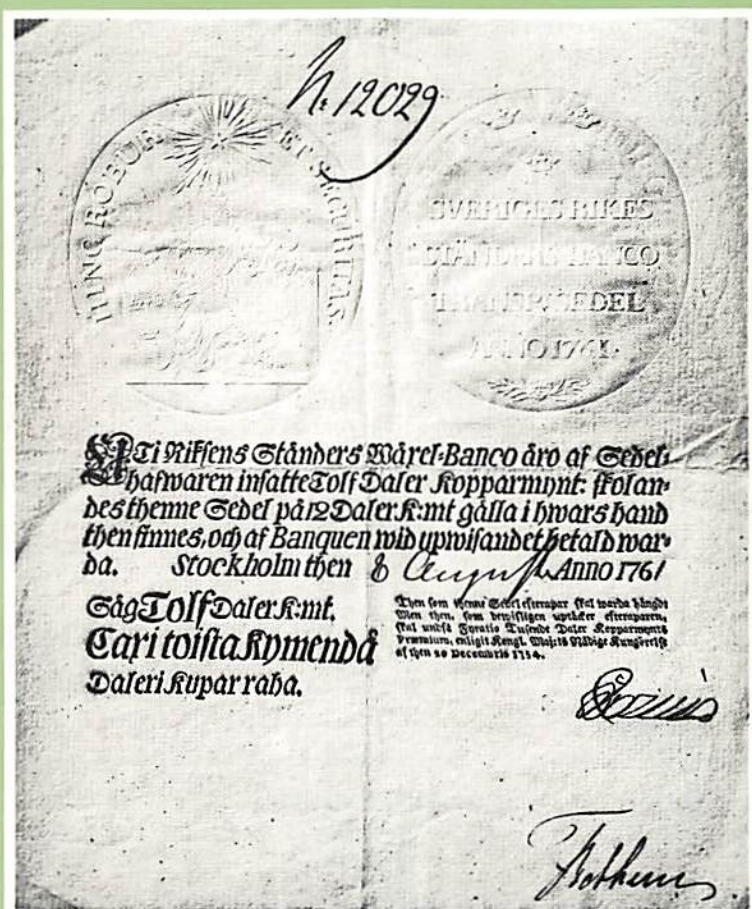

SVENSK NUMISMATISK TIDSKRIFT

APRIL 3 · 93

Sunnerbopräst sedelförfalskare
Busspolletter Huskvarna – Jönköping
SNF:s vårauktion

SVERIGE 15:—
NORGE 15:—
DANMARK 15:—

AUKTIONSVRKET

STOCKHOLM

**Specialauktion frimärken
och mynt 15 april 1993**
Visning 13-14 april 11.00-16.30

Svenska dukater,
sedelförslag och provtryck,
aktiebrev, bla Levantinska
och West-Indiska Comp.

*Katalog plus slutpriser, 65 kr
till pg 654-4.*

AB Stockholms Auktionsverk

Jakobsgatan 10, Box 16256, 103 25 Stockholm

**ULF NORDLINDS
MYNTHANDEL AB**

Nybrogatan 36 • Box 5132, 102 43 Stockholm

Telefon 08-662 62 61

**KÖPER • SÄLJER • VÄRDERAR
MYNT • SEDLAR • MEDALJER
ORDNAR**

Numismatisk litteratur

Medlem av Sveriges Mynthandlares Förening

LUNDS MYNTHANDEL

**KÖPER och SÄLJER
BYTER och VÄRDERAR**

**MYNT och SEDLAR
TILLBEHÖR och LITTERATUR**

GRATIS LAGERLISTA
(uppgiv samlarområde)

Klostergatan 5, 222 22 LUND
Tel 046-14 43 69

SELINS MYNTHANDEL AB

Mynt sedlar medaljer
ordnar nålmärken

Öppettider
Vardagar 10.00 – 18.00
Lördagar 10.00 – 14.00

Regeringsgatan 6
111 53 Stockholm
Tel. 08-11 50 81

Om
någon betalar
– säljer jag

STEN TÖRNGREN

Tel. 040-799 89

**HÅKAN WESTERLUND
MYNTHANDEL**

**KÖPER • SÄLJER • BYTER
MYNT • SEDLAR • MEDALJER**

*Spec. sedlar
Betalar bra för sedlar före 1930*

Vasagatan 42
III 20 STOCKHOLM
Tel 08-11 08 07

Former USSR new countries:

Modern banknotes, Ration coupons,
Russian Factory currency,
Lithuania Olympic Money and much
more at lowest possible prices.
USSR, Russia,
Estonia modern coins available.
Free price list for retail and wholesale.

CIANTARAS ZIAUNYS

P.O. Box 422
LT-2004 Vilnius, Lithuania

Prenumerera på
årsset och jubileumsmynt
från Norge, Danmark och Finland
genom oss.

Även utgåvor från hela världen.
Sedlar. Polletter.

Listor skickas gratis.

NORRTÄLJE MYNT AB

Box 4, 761 21 Norrtälje
Tel. 0176-168 26, Fax 0176-168 56

SVENSKA
NUMISMATISKA FÖRENINGENS
TIDSKRIFT

Föreningens kansli:

Banérgatan 17 nb
115 22 Stockholm
Tel 08-667 55 98

(onsdag - torsdag kl 10.00 - 13.00)

Svensk Numismatisk Tidskrift:

Box 5405

114 84 Stockholm

Postgiro 15 00 07-3

Bankgiro 219-0502

Svenska Handelsbanken

SNT utkommer under

första veckan i

februari - maj,

september - december

Prenumeration: helår 125:--

ANSVARIG UTGIVARE

Ian Wiséhn

REDAKTION

Tel 08-783 94 00

Redaktör:

Monica Golabiewski Lannby

Manuskriptgranskare:

Lars O Lagerqvist

Annonser:

Kjell Holmberg

Tel 018-38 23 47

(kvällstid och helger)

Annonspriser:

1/1 sida (151×214 mm)	1.800:--
2:a omslagssidan	2.200:--
omslaget 4:e sida	2.500:--
2/3 sida (99×214 mm)	1.250:--
1/2 sida (151×105 mm)	1.000:--
1/3 sida (47×214 mm)	700:--
1/4 sida (72×105 mm)	500:--
1/6 sida (47×105 mm)	350:--
1/12 sida (47×50 mm)	175:--

Sista materialdag:

Den 1:a i månaden

före utgivning

Heloriginal alt manus och

gärna skiss.

Sändes till SNT, adress enl ovan.

Annonser som ej är förenliga
med SNF:s, FIDEM:s och
AINP:s etik kommer att avböjas

Tryck:

Masterprint Sätteri & Tryckeri AB

ISSN 0283-071X

Program 1993

Om ej annat anges, hålls mötena kl 18.30 på Banérgatan 17 nb. Tag buss nr 44 eller 54 eller T-bana till Karlaplan.

- April 14 Svenska järnvägsfraktmärken. Åke Torkelstam berättar om och visar objekt ur sin samling.
- 21 Auktion i Historiska museets hörsal, Storgatan 41, Stockholm. Visning 16.45-18.00. Auktionen börjar kl 18.10. Se sid 65.
- Maj 8 Svenska Numismatiska Föreningens årsmöte 1993 i Stockholm.
Kl 13.00 Årsmötesförhandlingar i våra lokaler, Banérgatan 17.
Kl 15.00 Visning av Vasamuseet av utställningsintendent Katarina Schoerner. Entré till reducerat pris: 30 kronor.
Kl 17.00 Middag på Hasselbacken. Pris ca 250 kronor för en trerättersmiddag, dryck till maten ej inkluderad. Anmälan till middagen senast 25 april.

Kansli

Besökstid 10.30-13.00 onsdag och torsdag, OBS ny adress.

Semesterstängt: Midsommar - 1 september samt jul- och nyårshelgerna.

Innehåll SNT 3 · 93

	Sid
Sunnerbopräst sedelförfalskare	56
Farliga chokladpengar	57
Om ett brott och dess följder i Stockholm år 1628	58
Ett märke från lantbruksmötet 1886	59
Busspolletter mellan Huskvarna - Jönköping	60
Vad som doldes i en gammal predikstol	61
Ett-öres-kyrkan i Gällivare	62
Ungerska gyllen för Tre kronor	63
Republiken Slovakien tidigare dekorationer	64
Tidigt försök med galvanokopior	64
Svenska Numismatiska Föreningens auktion den 21 april 1993	65
Uppnådda priser vid SNF:s auktion den 5 maj 1992	83
En bankkrasch år 1879	84
Ur styrelsens årsberättelse för år 1992	86
Nya Ryssland reformerar ordnarna	87
Personalia	88
Motionsfloden (8)	88
Recension	89
Auktioner & Mässor	90
Frågespalten	90
Föreningar	90
Medaljnytt	91
Tidigt tobaksreklam	91

Omslag

Riksbankssedel anno 1761. Den finstilta texten meddelar att *Then som denne sedel efterapar skal warda hängd: Men then, som bewisligen uptäcker efteraparen, skal undfå Fyratio Tusende Daler Kopparmynt's Præmium, enligt Kongl. Maj:ts Nådige Kungörelse af then 20 Decembris 1754.* Foto: ATA. Se artikel sid 56.

Sunnerbopräst sedelförfalskare

Av Lars J Larsson

En vida omtalad sedelförfalskare var Petrus Sellegren, komminister i Nöttja och Annerstad i Sunnerbo åren 1736–1749.

”Ny Smålands beskrifning” rapporterar om honom: ”Avsatt i februari 1749 och hängd 27/5 samma år på Järntorget i Stockholm, emedan han förfalskat bankosedlar”. Men levnadstecknaren vill vara rättvis och tillägger: ”Sellegren hade gott huvud och vackra mekaniska anlag”.

Petrus Sellegren var född 1713 i Bergunda strax väster om Växjö. Fadern var arrendator under Bergkvara gods. Petrus valdes till komminister trots vissa komplikationer. En militär framförde klagomål. Sellegren hade bl a vid mässandet lutat sig baklänges och lagt fötterna i kors! Trots detta gav domkapitlet Sellegren fullmakt. Men den arge militären påtalade i fortsättningen komministerns muntra liv, han deltog i bondkalasen och spelade och dansade.

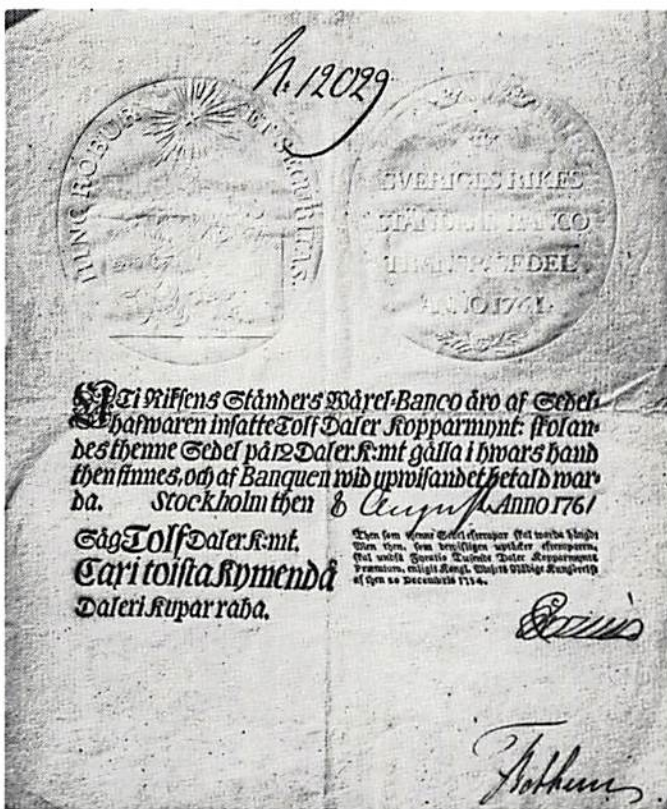
Hans ”mekaniska anlag” blev hans fall. Han ritade bra och graverade mästertligt i koppar. Dessa talanger utnyttjade Petrus till att förfalska bankosedlar. Han blev upptäckt, ställdes inför rätta och dömdes att hängas.

Sellegren fick nattvarden i Växjö och fördes med fängstransport till Stockholm, där avrättningen skulle äga rum. Vid ett skjutsbyte på torget i Eksjö kom en obekant man fram och viskade ett namn i fångens öra. Han sade att Sellegren i Stockholm skulle se till att den namngivne besökte honom. Viskningen ledde till intriger, som tidigare föga observerats.

Herrnhutismen

I Stockholm blev Petrus insatt i ett fängelserum i Kämnärsrättens hus vid Stortorget. Dit kallades den person, som så hemlighetsfullt rekommenderats i Eksjö. Han hette Thore Odhelius och var präst, men också ledare för herrnhutismen i Stockholm. Rörelsens namn kom från en grupp kristna som bildat en koloni kallad Herrnhut i Sydtyskland. Deras väckelse kom till Sverige på 1720-talet och hade på 1740-talet en period av ”erotiskt färgad blod- och sårmystik”.

Thure Odhelius var herrnhutare,

Riksbankssedel 1761. Den finstilla texten meddelar att förfalskare skall hängas.
Foto ATA. Riksbankens samling.

och detta märks i hans bok ”Berättelse om de dödsfångars tillstånd”. Här beskriver han Sellegrens sista veckor. Han och hans prästkolleger besökte ofta dödsfången, som länge trodde han skulle benådas. Men efter några veckor stadfäste Konungen domen. Gripen av dödsångest författade Sellegren ett avskedsbrev. Odhelius och hans ämbetsbröder underkände brevet form och innehåll.

Odhelius läxade tom upp fången, som sysslat med det onyttiga brevet i åtta dagar. Under tiden hade han förtärt Konungens fångkost och ensam innehaft det bästa fångrummet, ”då de

andra arma fångarna ligger på varandra i usla arrestrum och kan förgås av kyla och elände”.

Andlig kris

Präster försökte att få Petrus att inse syndarens rätta ånger. Han flyttades till ett fångrum, där besökare inte störde så ofta. Här genomgick han enligt Odhelius en andlig kris, och hans dödsångest försvann. Under de sista levnadsdagarna skrev han ett nytt avskedsbrev. Detta riktade han till sina församlingar Nöttja och Annerstad. Brevet undertecknade han 26/5 1749 klockan fyra på eftermiddagen.

"Den som denna sedel efterapar skall varda hängd". Riksbankens sedlar var ända fram till 1858 försedda med detta kärva budskap. Varningen var motivrad, sedlarna var vita och lätta att kopiera. Efter 1836 blev de högre valörerna svårare att förfalska.

Följande dag blev han hängd "under en otalig menighets åskådande". Platsen var väl vald för avrättning av en förfalskare av bankosedlar: Järntorget mitt för Riksbanken.

Sellegren gick "med nöjt och stilla sinne" till galgen. Han överlämnade avskedsbrevet till slottsfogden och anhöll att det skulle tryckas. Odhelius hade redan talat med fogden om detta. Predikanten vid Stockholms fängelser, A C Rutström, gick i godo för Sellegren och hans brev. Rutström var, liksom Odhelius, ivrig herrnhutare. Påtryckningarna gav resultat. Kanslikollegium medgav att avskedsbrevet fick tryckas några dagar efter avrättningen.

Uppmärksammat brev

Brevet blev mycket uppmärksammat och utkom i flera upplagor, bl a i Göteborg, Vasa och Luleå. Två utgåvor publicerades på danska. Sellegrens farväl till sina församlingsbor fick med all rätt stor spridning; hans avskedsord är väldisponerade och skickligt formulerade.

Innehållet präglas av herrnhutiska uttrycksätt. "Blod- och sårmystiken"

är ett genomgående motiv i brevet. De besökande i fängelset hade gjort Sellegren uppmärksam på att hans synder försonats genom blodet på Kristi kors. Detta hade gett honom frid och befriat honom från hans dödsångest.

Avskedsbrevet är helt enkelt en propagandaskrift för herrnhutismen. Viskningen i Eksjö ledde till att Thore Odhelius och andra herrnhutar fick tillfälle att värva den olycklige dödsfängen för sin tro. Det var dessutom män med inflytande, som såg till att Sellegrens avskedsbrev snabbt blev tryckt.

Domkapitlet i Växjö varnades av konsistoriet i Stockholm redan några veckor efter Sellegrens avrättning. Avskedsbrevet innehöll sällsamma herrnhutiska talesätt. Domkapitlet beslöt därför att hindra skriftens spridning i Annerstad och Nöttja, där Sellegren tjänstgjort och dessutom i de närliggande socknarna.

Dålig ekonomi?

Omständigheterna har inte medgivit undersökningar i det otryckta materialet från rättegångarna mot Petrus Sellegren. Framtida forskning kring sedelförfalskning har här en uppgift. Man kan bara spekulera i orsakerna till komministerns desperata gravryfsök. Han hade fem barn att försörja, ett sjätte barn föddes efter faderns avrättning. Petrus ekonomi var kanske inte den bästa.

Hans änka gifte om sig med komministern i Torpa, socknen som ligger strax väster om Annerstad och Nöttja

och gränsar till Sellegrens församling. Även i Torpa förfalskades märkligt nog sedlar, men först åren 1868 och 1880. Folket i Annerstad spred vilda historier om dessa sedlar och svärtade ner bönderna i Torpa. Man talade om "Torpa bank" och Torpabornas rikedom, grundad på falsknyteri! "Var man gick i Torpa så ble de brännevin i var stua", hette det i Annerstad. Mer än hundra år tidigare fick Annerstad dåligt rykte på grund av Sellegrens falsarier. Kanske tog befolkningen där skadan igen då Torpa i sin tur blev känt för sedelförfalskning. Sockenträtor kan vara evinnerliga. Men det är en annan historia!

Redskap

Om Petrus Sellegren kan till sist sägas, att han var sedelförfalskaren, som blev ett redskap för herrnhutarnas PR-verksamhet. Thore Odhelius skildrar triumferande hur förfalskarens dödsångest förvandlades till lugn och samling, sedan han godtagit herrnhutarnas lärosatser. T o m själva avrättningen blev en del av den framgångsrika omvändelsen. Odhelius slutar sin berättelse med orden: "Sellegren fick, efter lycklig exekution, gå in i sin Herres glädje". □

Förf. är f.d. lärare och fil.dr från Alvesta. Han forskar i seder och bruk, främst ifråga om Kronobergs län. Gunnar Sundberg, Växjö, har förmedlat artikeln.

Farliga chokladpengar

Vid sekelskiftet fanns det i Sverige en rad olika chokladföretag. Flera av dessa hade utländskt ursprung som tex Cloetta (Schweiz), Mazetti (Danmark) och Marabou (Norge). Ett företag som dock var helt svenskt var Hultmans choklad- och konfektsfabriksbolag. År 1900 fick detta företag emellertid problem. Hultmans chokladkarameller anmäldes nämligen till polisen i Stockholm.

En förstelärare vid en av Stockholms folkskolor anmälde att skolbarnen köpte karameller "som hade form af gällande mynt, och att, på grund af

karamellernas likhet med gällande mynt, det kunde befaras att barnen skulle komma i frestelse att utprägla karamellerna såsom verkligt mynt". Chokladpengarna var nämligen då som nu omgivna av silver- eller guldliknande folie och präglade som 1, 2 och 20 kronors mynt.

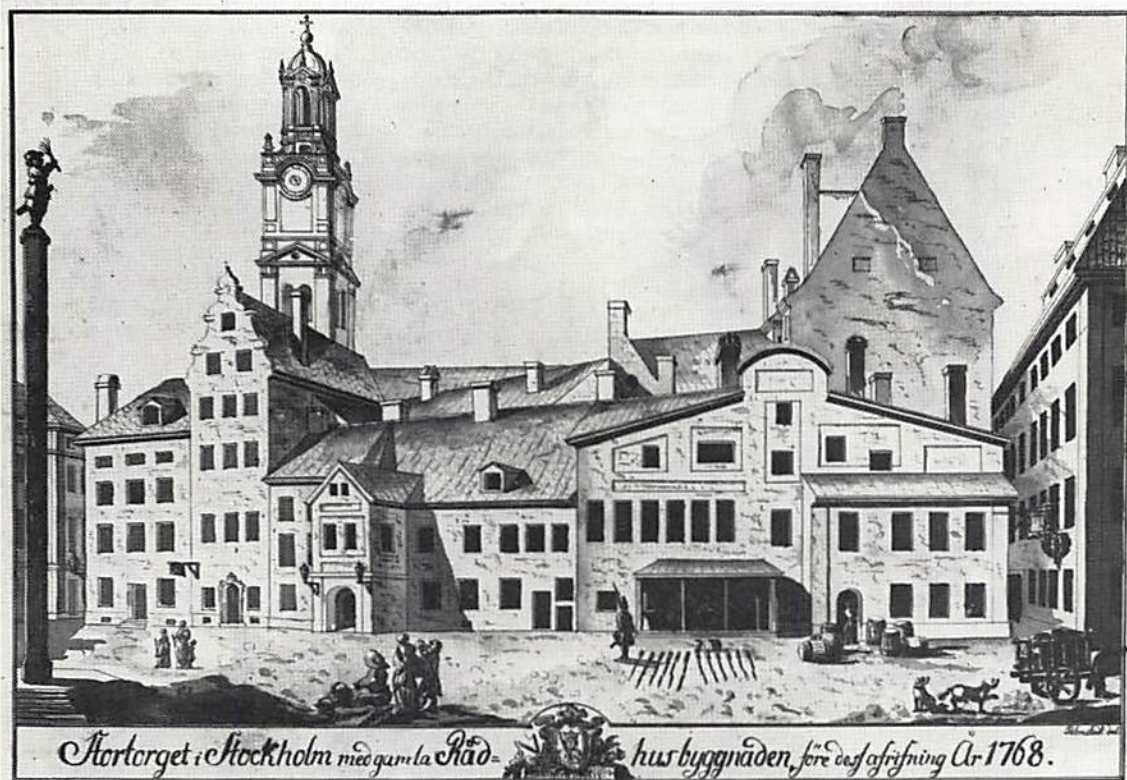
Chefen för Hultmans filial i Stockholm blev inkallad till förhör inför Stockholmspolisen och tvingades att från alla återförsäljare i Stockholm indraga utlämnade partier av chokladpengar.

Även Stockholmspolisen ansåg att

chokladpengarna var farliga och lätt kunde förväxlas med riktiga pengar. Polisen ansåg även att de formar som användes vid framställningen av chokladpengar skulle kunna användas av någon oärlig person.

Också i Malmö blev denna fråga en polissak. Enligt en tidningsnotis kom dock Malmöpolisen fram till en helt annan slutsats, nämligen: "att dessa karameller icke rimligen kunna förväxlas med mynt, likasom att ej heller formarna kunna åstadkomma någon skada i angifna hänseendet".

JW

Gamla rådhuset, avbildat av börshusets arkitekt Erik Palmstedt. (KB:s kart- och bildsektion)

Om ett brott och dess följder i Stockholm år 1628

Kom man resande till Stockholm en vårdag i början av 1600-talet möttes man av en grönskande, lummig liten holme, omgärdad av murar och befästningar. Vita skorstenar tronade på taken till stadens bebyggelse och utanför stadsmuren klättrade stugor upp för malmarnas kullar.

I staden levde ca 10.000 människor. Bostadshusen vara smala, endast ett till två rum i bredd, med bodlucka ut mot gatan och uthus inne på gården. Taken var täckta med trä eller björknäver och torv. Husen låg tätt och gatunätet hade en medeltida karaktär som än i dag kan upplevas i Gamla stans kvarter. Vid Stortorget låg slotet, Storkyrkan och rådhuset – monumentala byggnader i kontrast till den övriga bebyggelsen.

Stockholm var en stad med många förbindelser ut till det övriga Europa. Här fanns ett betydande antal invandrade tyska och holländska köpmän och hantverkare och här fanns, under de många krigsåren, många svenska

bondpojkar, utskrivna till båtsmän och soldater, inkvarterade på väg till och från fronterna.

Rådhusrätten

Rådhuset, eller som det kallades, "rådstugan" vid Stortorget var rättskipningens boning. Här sammanträdde stadens juridiska överhöghet, borgmästare och råd, tre gånger varje vecka. Bakom de sex stora fönstren på andra våningen avgjordes tvister av allhands slag, allt ifrån arvskiften och tomtaffärer till grova brottmål. Både den polisiära, den dömande och den straffande delen av Stockholms rättsväsende administrerades härifrån. Rådsmännen, de dömande, var köpmän, mestadels välbärgade, och fastighetsägare i staden. År 1628 bestod rådet av tio rådherrar och två borgmästare. Antalet varierade något år från år. Den lag som rådet stödde sig på var Magnus Erikssons stadslag, som utarbetats på 1300-talet, tryckts år 1618 och gällde i vårt land fram till

år 1734. Lagen gav inte alltid entydiga svar och tolkningsmöjligheterna var många. I oklara mål hade man enligt gammal praxis rätt att "döma efter samvetet".

Rådets sammanträden protokollfördes mycket noggrant, något som vi idag kan glädja oss åt. I de bevarade s.k. Tänkeböckerna kan vi få en glimt av vardagslivet i Stockholm och med fantasins hjälp kan vi skönja skuggorna av de människor som levde och verkade i Gamla stans gränder. Tänkeböckerna öppnar dörren till en värld befolkad av hantverkare, änkor, tyska och holländska köpmän, tjuvar och bråkmakare – och ibland sveper också en och annan adelsman förbi.

Ur tänkeboken

En novemberdag år 1628 ställdes tre män inför rätta på Stockholm rådstuga. Det var Simon Simonsson, Peder Eskilsson och Jakob Jakobsson. Alla tre kom ursprungligen från Finland. Kanske de var tvångsutskrivna bond-

pojkar – åtminstone en av dem, Peder, hade tillhört "siööfolckett" i fyra år, men rymt från Skeppsholmen till Bergslagen. De tre männen stod nu anklagade för en serie stölder, bl.a. ur olika kyrkor. Från Breda sockenkyrka hade de stulit 6 1/2 daler, ett silverbälte, ett silverstopp och fyra skedar, från en kyrka i Stäket hade de kommit över ett altarkläde, en tennflaska och en förlåt och en tredje kyrkstöld hade begåtts i Österhaninge kyrka, där bytet blev inte mindre än "reede Peningar 100 daler* smätt mynnt. Item kåpparmynt 30 daler** och Sölf 70 lodh". Vid förhöret på rådstugan framkom att denna stöld begåtts av Peder Eskilsson tillsammans med Jakob Jakobsson. Silvret hade de genast sålt och pengarna hade de delat sins emellan. Det mesta var efter kort tid "förtärt och fördruckett", men en del av de pengar som föll på Peders lott hade han gömt undan. Kanske tänkte han spara dem för att så småningom få ihop tillräckligt med pengar för att kunna återvända till familjen – hustru och två barn – i Finland. Emellertid råkade han en dag stöta på Simon, som genast krävde honom på sex daler som han lånat ut till honom för en tid

sedan. Peder svarade då att han inte hade några pengar hos sig men "will du föllia migh uth om Stadenn eenn Mijll, där hafuer iagh dem liggiannde". Tyvärr visste han inte vad platsen eller socknen hette men han försäkrade att "Penninngarna är wäll förwarade och nedergrafna uti eenn Skogzbacka". När Simon frågade honom varifrån han fått pengarna berättade Peder att han och Jakob brutit sig in i Österhaninge kyrka och "där fing wij så många Penninngar, som wij årkade bära".

När rådhusrätten tagit denna sak i "öffuerwägannde och betenkiannde" avkunnades domen. Alla tre dömdes efter det tredje kapitlet i tjuvbalken till "Gallga och gren".

Den hårda domen föranleddes sannolikt av att stölderna riktats mot kyrkan, vilket ansågs särskilt förhärdat. Om dödsdomarna verkställdes är dock lång ifrån säkert; ofta benådades dödsdömda, kanske till ett liv som straffarbetande fånge.

Hur det gick med de nedgrävda pengarna vet vi inte. Kanske ligger de fortfarande kvar i en "Skogzbacka uth om Stadenn eenn Mijll".

Katarina Schoerner

* Dvs 3.200 öre i billonsilver, troligen mest i form av 1-ören till en vikt av över 5 kg.

** Dvs motsvarande 960 öre i öres-, halvöres- och fyrkmynt av koppar – eller mer än 25 kg!

Tryckta källor:

Dahlbäck, G. *I medeltidens Stockholm*. Borås 1988.

Ericson, L. *Borgare och byråkrater*. Borås 1988.

Eriksson, Å. På vandring i tänkeböckernas Stockholm. *Folkets historia*. 1990:4.

Holmbäck, Å. och Wessén, E. *Magnus Erikssons stadslag i nusvensk tolkning*. Rättshistoriskt bibliotek. Sjunde bandet. Lund. 1966.

Mark, P. Stockholms tänkeböcker. En presentation. *Folkets historia* 1990:4.

Olsson, S. och Särnqvist, N. (red.). *Stockholms stads tänkeböcker från år 1592*. Del 11, 1619. Stockholm 1974.

Tingström, B. *Svensk numismatisk uppslagsbok*. 3:e uppl. Stockholm 1972.

Otryckta källor:

Stockholms stadsarkiv:
Borgmästare och råds arkiv före 1636: vol 41, Tänkeboken i renskrift 1628-1629.

Ett märke från lantbruksmötet 1886

Under 1800-talet hade lantbruksmötet en mycket stor betydelse. Här avhandlades allmänna jordbruksfrågor, utställdes och prisbedömdes kreatur och jordbruksprodukter samt visades nya redskap och andra hjälpmedel för lantushållningen. Dels hölls stora möten för hela landet, dels mindre för ett eller några få län eller för mindre distrikt. Det första mötet hölls i Stockholm 1846 och initiativtagare var landshövdingen friherre Robert von Kræmer. Till en början var överläggningarna viktigast, men från mötet i Malmö 1865 började utställningarna bli mer omfattande. Till första mötet år 1846 kom 676 mötesdeltagare, men snart sjönk antalet. Orsakerna till detta var flera. Antalet bönder som hade råd att göra en resa till ett lantbruksmöte var få (till en början var mötena årliga). För de flesta gav inte själva sammanträdena så mycket utan man ville helst se nya produkter och uppvisa vad man själv producerat. Av dessa orsaker sammankallade man senare möten endast vart femte år och införde

Kronprinsens märke vid lantbruksmötet i Stockholm 1886.

Skala 1:1.

Foto: Bengt M. Lundberg,
RIK-f.

utställningar och tävlingar. När det sextonde mötet avhölls 1886 kom 2.651 mötesdeltagare.

Till mötet 1886 framställdes ett mindre antal medaljer. Dels ett par officiella prismetaljer som graverades av Adolf Lindberg, dels en reklammedalj för Aktiebolaget Separator och en

mindre minnesmedalj graverad av E.H. Ekwall på beställning av fabriker H.C. Drewsen i Stockholm. Förutom dessa medaljer nämner Bror Edvard Hyckert (i sitt arbete Sveriges och svenska konungahusets minnespenningar... efter 1874. *Num. Medd.*

Busspolletter mellan Huskvarna – Jönköping

Av Magnus Widell

När freden kom efter första världskriget hade människor jublat och drömt om en blomstrande värld utan krig, fattigdom och svält. Drömmar som bara ett par år senare förvandlades till en oändligt lång ringlande arbetslöshetskö, nödår och världsdepression. En kraftig internationell lågkonjunktur under efterkrigsåren ledde till sänkta världsmarknadspriser, sänkt produktion och en dramatiskt ökande arbetslöshet i en djupgående negativ spiral. Vid arbetsförmedlingskontoren i Jönköpings län tredubblades antalet arbetsökande 1921 och 1922 jämfört med föregående år. Särskilt hårt drabbades den mekaniska industrin som ökat sin produktion markant under kriget.

David Widerqvist bodde i Sanna (nuvarande Vättersnäs), en stadsdel i Jönköping på gränsen mot Huskvarna. Han arbetade vid Husqvarna Vapenfabrik men blev permitterad i början av juni 1921. Vid Husqvarna permitterades halva arbetsstyrkan – ettusen man. Det ansågs nämligen att familjen hade försörjning säkrad genom att hans hustru hade en liten af-fär vid Sanna Tegelbruk. Men genom goda förbindelser fick Widerqvist nästan direkt arbete som tegelbrännare vid bruket.

David Widerqvist arbetade nattskift och fick en del ledig tid på dagarna. Det var vid denna tidpunkt som han

1. Pollett använd för resa mellan Huskvarna-Jönköping (i båda riktningarna), kostade 20 öre, diameter 25 mm.

2. Pollett med hål användes för färd mellan Vättersnäs-Jönköping (i båda riktningarna), pris 15 öre, diameter 25 mm.

satte igång förberedelserna för att starta busstrafik. Problemet var att det kostade en hel del pengar. Han började söka efter en kompanjon som kunde dela på såväl arbetet som utgifterna. Widerqvist frågade både en bror och en sväger men de var lite tveksamma att överge sina fasta anställningar. Men så kom Edvin Lundahl in i bilden, en murare som hade ett bra och välbetalt yrke. Till en början tvekade han.

David Widerqvist köpte då ensam ett T-Fords chassi, i slutet av augusti 1921. Och så började han att så smått bygga den nya bussen. Med hjälp av vänner och bekanta skaffades det virke till karossen och en sufflett syddes hemma i Widerqvists kök. Flera personer ställde upp och hjälpte till med bussbyggandet.

I mitten av oktober 1921 var bussen färdig och vid besiktningen fick den registreringsnumret F880 och med ett tillåtet antal passagerare på tolv personer. Widerqvist hade inget körkort och nu var det dags för körutbildning. I november tillfrågades Lundahl återigen om han var intresserad av delägarskap i bussen. Han svarade ja och den 23 november 1921 utfärdades David Widerqvists körkort. Två dagar senare startade David Widerqvist och Edvin Lundahl busstrafik mellan Huskvarna och Jönköping.

På söder i Huskvarna låg en spece-

Lantbruksmötet 1886, forts

XIII, Stockholm 1892, sid. 130) en del märken eller igenkänningstecken som användes vid mötet. Hyckert nämner att dessa användes av bestyrelseledamöter och prisdomare. Vad han dock inte nämner är ettärke som han säkerligen inte heller haft tillgång till.

Efter Gustav V:s död överlämnades till Kungl. Myntkabinettet en hel del material ur hans numismatiska samling. Givare var Gustav VI Adolf och prins Wilhelm. I gåvan ingår ett tidigare för numismatiker okäntärke med följande utseende:

Inom en bred ram en mässingsplatta som bär omskriften SEXTONDE ALLMÄNNA SVENSKA LANDTBRUKSMÖTET och nederst på fältet som omslutes av en pärlrand: 1886. På fältet Sveriges tre kronor satta framför tre sädesax med bakom nedre kronan korslagda stjärkor – allt inom en vidöppen krans bildad av två nedtill sammanbundna ekkvistar.

Detärke som finns i Kungl. Myntkabinettets samling har dessutom en bred ram eller flat ring där märket är infattat. Med gyllene bokstäver på blå, emaljerad botten finns texten: MÖTETS HEDERSORDFÖ-

RANDE i en slags imiterad munkskrift. Nederst ett veteax och en hertigtlig krona (kronan är felaktigt framställd då den saknar vasar; kronprinskronan har en vasar). Märket mäter 57 mm i diameter och är av mässing. Konstnär är Adolf Lindberg. I Kungl. Myntkabinettets samlingar har märket inv.nr 24 596:14. På framsidan finns fästesänkning med nål. Vem var då hedersordförande? Efter en genomgång av Ny Illustrerad Tidning från 1886 framkommer det att kronprins Gustav, sedermera Gustav V, innehade denna funktion.

Ian Wiséhn

riaffär, kallad "Kalle i Bo'a", i korsningen Tormenäsgatan-Storgatan. Därifrån gick bussen från Huskvarna till Tegelbruksgatan i Jönköping. Bussen gick varje ojämn timma, med första turen klockan 9 på morgonen från Huskvarna och varje jämn timma från Jönköping. Sista turen gick från Jönköping kl 22.00 på vardagskvällar och kl 24.00 på lördags- och söndagskvällar.

Företaget utvecklades, redan 1922 blev det fyrtiominuterstrafik mellan de båda städerna. Ändhållplatsen flyttades i Jönköping från Tegelbruksgatan till Vedtorget. Den gamla ombyggda T-Forden ersattes 1924 av en ny buss av märket International.

Taxan för resa var:

Huskvarna-Jönköping	35 öre, vuxen	20 öre, barn
Vättersnäs-Jönköping	25 öre, vuxen	15 öre, barn
Huskvarna-Vättersnäs	15 öre, vuxen	5 eller 10 öre, barn
Inom Huskvarna	10 öre, vuxen	5 öre, barn
Månadskort		
Huskvarna-Jönköping	12:50	
Månadskort		
Vättersnäs-Jönköping	10:00	

Vid busslinjen "Huskvarna-Jönköping Omnibusslinje" användes även polletter som betalningsmedel.

Omkring 10 000 polletter beställdes av firman Sporrang & Co. Dessa förpackades i papperspåsar om 20 polletter i varje bunt. Pollettpriset var 20

Buss F1711 av märket International, utanför Union i Huskvarna, april 1924.

öre för dem som användes i båda riktningarna mellan Huskvarna och Jönköping. För resa mellan Vättersnäs-Jönköping, eller i motsatt riktning användes en motsvarande pollett men med ett hål i. Priset för dessa polletter var 15 öre stycket. Hålen i polletterna gjordes ej av Sporrongs utan plåtslagaren Johan Lundberg i Huskvarna utförde denna utstansning. Först omkring 1933 kom polletter till användning och dessa var sedan i drift ända till den 1 augusti 1937, då bolaget överlät trafiken till Jönköpings-Huskvarna Trafikföretag. Polletterna från Huskvarna-Jönköping Omnibusslinje har på baksidan C. C. Sporrang & Co nyare stämpel. Innan polletterna kom i bruk hade bolaget, från slutet av

20-talet, ett annat rabattsystem; en perforerad papperskarta med biljetter.

Nu var inte bolaget först med att använda polletter för trafik mellan de båda smålandsstäderna. Redan i slutet av 1870-talet kunde man betala med polletter för resa med Jönköpings Ångslups AB från Jönköping till Huskvarna, men det är en annan historia.

Källor:

- Walter Widerqvist: Från "Kalle i Bo'a till Tegelbruksgatan - om buss-trafiken mellan Huskvarna och Jönköping på 20-talet. *Gudmundsgilletts årsbok* 1986.

- *Intervju* med Walter Widerqvist om polletternas användning. □

Vad som doldes i en gammal predikstol

År 1911 plockades en gammal predikstol ut ur Öja kyrkas vind. Kyrkan ligger i Södermanland vid Hjälmaren. Det beslutades att predikstolen skulle skänkas till systerförsamlingen Västermo och dess kyrka. Innan gåvan överlämnades restaurerades predikstolen. Den är avdelad i sex fält, vart och ett med figurer (evangelisterna och Paulus). Under varje figur citeras bibelspråk. Ljudskärmens fris har varit försedd med latinska bibelcitater, av vilka ett par är bevarade. Årtalet 1630

finns utskrivet. Predikstolen är dekorerad med skulpturer i form av mans- och lejonhuvuden, samt målning i låta, ljusa färger och förgyllning, särskilt på konsolen som uppbär den.

Under en av pilastrarna, som skiljer fälten, fanns ett ärgigt kopparmynt, 1/2-öre från 1628, omlindad med en papperslapp som bar texten:

Anno 1629 bleff denne prediekostoll gjord på Sundbu gård. Den ädle och vellborene herr Carell Sparre - honom till Öja kyrkia

förährad och detta här Mynt gick i flor här i Sverig och ähr gående för ett halft Runstycke som här inlagdt ähr.

Den 22 juli 1629

Lasse Stronge
Prediekostollmakare

På baksidan av ett listverk på predikstolen har verkets båda mestare signerat sig:

Lars Strängeson, snickare. Peder Jonson, Picktor. Anno 1630. Ian Wiséhn

1. Ett-öres-kyrkan i Gällivare. Foto: ATA.

Ett-öres-kyrkan i Gällivare

Den nya församlingen som bröt sig ur Jokkmokks församling hade år 1650 uppfört ett kapell i Nabreluokta för att tjäna lappmissionen. Ryktet säger att "de vilda Kaitum-lapparna" bränt ner kapellet i början på 1700-talet. Samerna där var ännu på 1700-talets mitt energiska motståndare till den kristna läran.

"Vid 1738 års Riksdag blef beslutit med eftertryck arbeta derpå, huru alla Lapmarker måtte blifva hulpit och Guds sanna dyrkan på alla orter mer och mer fortplantad och stadfastad..."

När det blev tal om att bygga ett nytt kapell tvistades det länge om rätta platsen för detta. Genom Riksens ständer beslöts den 15 oktober 1738 att en kyrka skulle uppföras i "Kaitum by" för att främja samerna och vid stranden av Vassarträsk mitt emot det 823 meter höga fjället Dundret byggdes en kyrka.

"den 15 oktob. 1738, af Riksens Ständer beslutit, det en ny Kyrka i Kaitum by, derest Lapparna äljest pläga hafva sina sammankomster, skulle blifva inrättad."

Man hade emellertid inte själva råd att bekosta detta bygge utan fick vädja om hjälp. Den 12 januari 1739 beslöt Riksens ständer att varje matlag i Sverige skulle skänka ett öre silvermynt för att täcka kostnaderna för kyrkbygget.

"I detta afseende blef året derpå, nämligen den 12 Jan. 1739, af Konung Friedrich befalt, att så väl till Kaitums nya Kyrka, som till Lapska Ecclesiastiqui-värkets fortkomst i gemen, efter ständernes almänna bevilning skulle 1 öre Silvermynt af hvart matlag i hela Sveriges Rike samlas."

2. 1 öre sm i koppar 1740. Foto: KMK.

*När penningen
ringer, springer alla
till kyrkan.*

Med matlag menades varje hushåll på landet som utgjorde grund för beskattning, dvs varje jordbrukare med eget hushåll. Hur mycket man fick in genom denna pålaga är okänt men i början på december 1744 började direktör Stenholtz på Kronans bekostnad att hugga timmer till kyrkbyggnaderna och i september 1746 lades första grundstenen till kyrkan.

Den 7 mars 1747 påbörjades bygget av kyrkan. Arbetet utfördes av sex bönder från Degersel.

Det var en mycket enkel kyrka som uppfördes och ännu vid besiktning 1751 saknade kyrkan golv, fönster, ordentligt tak, predikstol och altare och befanns dessutom vara för liten för menigheten. Trots detta höll man högmässa i byggnaden. Först 1753-54 tillkom golv och fönster, ett rejälare tak samt en utbyggnad i form av en korsarm mot söder - mot Dundret - som fick namnet Kaitumvrån.

Kyrkan fick inget torn men en klockstapel. I sakristian blev taket så lågt att man måste bocka sig.

Kyrkan invigdes av pastor Carl Lund och fick namnet Fredriks kyrka, ett namn som uppenbarligen inte hade bärkraft då kyrkan allmänt kallades "lappkyrkan" eller "ett-öres-kyrkan".

Vad motsvarar 1 öre silvermynt 1739? Det rör sig förmodligen om 1 öre sm i koppar, en valör som började präglas 1730. 1 öre sm i koppar motsvarar 3 öre km. 32 öre km ger 1 daler km.

1740 tjänade en dräng 50 daler km, dvs 1600 öre km eller 533 öre sm i koppar, om året i reda pengar. Han fick resten in natura.

Att avvara 1 öre sm i koppar tycks i praktiken ha inneburit en möjlig kollekt för kristnadet av samerna i Gällivare.

Eva Wiséhn

Litteratur:

Nordisk familjebok, artikel *Matlag*. Lagerqvist, L.O. & Nathorst-Böös, E.: *Vad kostade det?* Borås 1984. Diverse tidningsnotiser samt avskrift av handskrift över Gällivare församlings historia, ATA. Tingström, B.: *Svensk numismatisk uppslagsbok*. Stockholm 1968.

Stockholms gamla slott "Tre kronor" med dess närmaste omgivning från söder omkr. 1560, rekonstruktion efter Hogenbergs stick. Teckningen publicerad i Stockholms slotts historia av Martin Olsson och Tord O:son Nordberg (1940).

Ungerska gyllen för Tre kronor

Det finns inga uppgifter om hur länge kärntornet till gamla Stockholms slott har haft namnet "Tre kronor". Inte heller vet vi hur länge de tre kronorna har prytt tornet. Första gången som tornet Tre kronor omnämns är i ett brev från Gustav I Vasa till ståthållaren Botvid Larsson den 2 juli 1544. Denne hade begärt besked om tak-täckningen på tornet och kungen svarade: "Tu begärer och wethe, om the Tre Croner skole täckies medt Kopper effter murningen...". Kronprydna-den måste dock ha funnits tidigare. Vädersolstavlan som visar Stockholm från Mälarsidan 1535 (finns i Stockholms storkyrka) avbildar slottet med de tre kronorna på tornet. Takprydna-dens tre kronor nämns första gången i ett brev från kungen den 6 september 1544: "Vm Tre Croner skole förgylles medt vngersk guld." Kungen ger här-om följande besked: "Tu begärer och wethe vm the 3 Croner med Vngersk guld förgyldes skole, Szå äre wij ther med wäl tilfridtz. Och effther mann kann bestyrett med 30 vngerske gylle-ne, szå förszee wij oss, att Cammer-Rådett wete jw wäl rådt till szå mykitt guld, Hwar och icke, då måge the läne szå mykitt på en godt betalning..." Uppenbarligen var det inte okänt att använda guldmynt när något skulle förgyllas.

Ca fyrtio år senare är det åter aktu-ellt att förgylla de tre kronorna. Den kände stockholmsskildraren Johan

Elers har i sitt verk "Stockholm" från 1800, del 1, sid. 319 lämnat en be-skrivning om detta:

"På Tornet tre Kroner, skulle muren förhöjas 15 alnar. (K. Br. d. 19 Apr. 1588). Att Guldsmederne i Stockholm begärt 300 Ungerska gyllen, för att förgylla Kronan och Engelen, som skulle uppsättas på Tornet, ansåg K. olideligt och straffvärdigt; och som Diedrich, Guldsmed i Upsala, och hans medarbetare, dertill fordrat få när halparten mindre; så skulle han få denna beställning. Denna förgylte prydnad ville K. ock hafva uppsatt, innan sin ankomst till Stockholm (K. Br. d. 8 Maji 1589)".

Priset för förgyllningen hade ökat kraftigt på fyrtio år. Naturligtvis måste man ta med i beräkningen att man 1589 även ville ha ytterligare en torn-prydnad förgylld, nämligen "Engel-n". Trots detta tycks det som om guldsmederna i Stockholm försökte lura kungen. Eftersom guldsmeden Diedrich i Uppsala endast önskade hälften i ersättning fick han upp-draget.

Första gången som kronorna skulle förgyllas fanns inga svenska guldmynt utan man tvingades använda utländ-ska, men andra gången är det teore-tiskt möjligt att man använde t.ex. Erik XIV:s ungerska gyllen (eller Jo-hans egna). Säkert passade det Johan att nedsmälta sin äldre broders guld-mynt. Men naturligtvis kan även han

ha använt utländska ungerska gyllen eller sina egna. Faktum kvarstår att få svenska ungerska gyllen finns beva-rade.

Ian Wiséhn

Kungl Myntkabinettet

Ring i övrigt telefon 08-783 94 00
mellan kl 9-11 och 13-15
för information.

Museet:

Tisdag – söndag 12–17
Måndag stängt

Besöksstid: tisdag 13–16
ingång (tillfälligt) Storgatan 41

Besöksadress
(efter överenskommelse om tid
per telefon): Storgatan 41

Postadress:
Box 5405, 114 84 Stockholm
Tel: 08-783 94 00

Republiken Slovakiens tidigare dekorationer

Slovakien, vars ställning inom den tidigare "Tjeckiska och slovakiska federativa republiken" (se SNT nr 9-10/1990:223-5 och 7/1991:186) upphörde 1 januari 1993 och ersattes av självständighet, tillhörde t o m första världskriget konungariket Ungern inom Donaunomonarkien och anslöts 30 oktober 1918 till den 28 samma månad proklamerade oberoende tjeckoslovakiska staten.

Republiken Slovakien, som existerade från 14 mars 1939 till våren 1945, hade följande ordnar (+ = har upphört):

+ **Slovakiska Krigssegerkorset** instiftades 11 sept 1939 genom regeringsförordning av presidenten pater Jozef Tiso (1887-1947) för personer, som utmärkt sig genom framstående truppföring i fält. 30 nov 1943 instiftades en 1:a avdelning *med svärd*, medan 2:a avdelningen ("Krigsförtjänstkorset") saknade dylika. Redan 1942 hade ett storkors och ny gradindelning införts.

Ordens båda avdelningar hade åtta grader: *Storkors med kedja* (1:a avd) resp *med axelband* (2:a avd), *1:a klassen* (motsv storficer: rött halskors av guld samt mindre kraschan; 1939-42: "1:a klassen med [större] kraschan"), *2:a klassen* (motsv kommandör: rött halskors av guld; 1939-42: "1:a klassen utan kraschan"), *3:e klassen* (motsv oficer: blått bröst Kors av silver; 1939-42: "2:a klassen"; som bars i blått Halsband med lindbladsbroderi och vitkantade röda kantränder), *4:e klassen med svärd* (införd 1943: vitt emalj Kors i rött bröstband med ornamenterade kanter) eller *4:e klassen* (brunemaljerat bronskors i samma band; 1939-42: "3:e klassen") samt *5:e-7:e klasserna* (införda 1943: guld-, silver- och bronsmedaljer i stor- och halskorsens korallröda band med två gula mittränder på bröstet). Det ursprungliga bandet för 1:a klassen var korallrött med gult lindbladsbroderi, medan 3:e klassens band saknade den nya 4:e klassens örnbemblem (i förekommande fall med svärd i klorna).

+ **Furst Pribyna-orden** instiftades 8 maj 1940 av president Tiso till minne av den stormoraviske fursten Pribyna (döpt 830), grundaren av den första kristna kyr-

kan på nuvarande slovakisk mark i Nitra (ty. Neutra) på 800-talet. Orden var Slovakiens högsta civila orden. Den förvaltades, liksom följande, i presidentens kansli, medan föregående hederstecken hade egen förvaltning inom försvarsministeriet.

Orden hade sju grader: *Kedja, storkorsets "särklass", storkors, storficer, kommandör, officer och riddare*.

Kedjan tilldelades bl a konungarna Carol II och Michael I av Rumänien samt Boris III av Bulgarien och riksutrikesminister von Ribbentrop.

+ **Slovakiska korsets orden** instiftades 8 maj 1940 till ära för minnet av den slovakiske nationalistledaren pater Andres Hlinka (1864-1938) och tilldelades såväl slovakier som utlänningar för förtjänster om republiken.

Orden hade sex grader: *kedja, storkors, storficer - riddare*. Dessa kunde efter 4 nov 1942 även under beredskapstiden tilldelas *med svärd*. Till orden hörde dessutom en *medalj*, vars *1:a-3:e klass* utfördes av förgyllt silver, silver resp brons. Den förlänades för tapperhet inför fienden, på presidentens uppdrag, av försvarsministern, *med svärd till militärer*.

De slovakiska krigsdekorationerna voro: + "**Symboliska ersättningstecken**", vilka instiftades genom regeringsförordning 2 sept 1942 och ersatte av slovakiska militärer tidigare erhållna utländska - dock ej tyska - ordnar, dekorationer och medaljer.

A **Världskrigskorset** ersatte sådana utmärkelsetecken som erhållits under 1:a världskriget; denna dekoration förekom i två avdelningar: *1:a-3:e klassen* i guld och *4:e-6:e klassen* i silver och bars i vitt band med 3-1 breda ränder resp 3-1 smala ränder.

nom metallens utfällning ur en victriollösning medelst användande af electricitet eller sk galvanism, öfver hvilken uppfinnning Herr Professorn Friherre Berzelius behagade meddela närmare upplysningar."

Dessa rader skrevs av Vitterhetsakademiens sekreterare, riksantikvarie Bror Emil Hildebrand. Wilhelm Zethelius tillhörde den berömda silversmedssläkten. Han var född 1815 och var son till silversmeden Erik Adolf Zethelius (1781-1864). Själv

B **Minneskorset** ersatte sådana utmärkelsetecken som erhållits före 1:a världskriget; denna dekoration förekom i tre klasser.

C **Motståndskampkorset** ersatte sådana utmärkelsetecken som erhållits i utländsk krigstjänst 1918-1921; denna dekoration förekom i fyra klasser med olika band.

+ **Förtjänstkorset för statens försvar** instiftades 1939 av republikens regering för offerberedskap och hjälp till förmån för statens och arméns värnsäkerhet. Dekorationen, som hade en grad, upphörde att utdelas 1 dec 1942.

+ **Minnestecknet för fälttåget emot Sovjetunionen** instiftades 22 april 1942 såsom "Hederstecknet för den slovakiska snabba divisionen" och utdelades i tre klasser: *försilvrad* till krigsdeltagare, *i brons med silverutsmyckning* till icke-krigsdeltagare i avsnitt bakom fronten; *i brons* till personer, som deltagit i fälttåget i öster i en av landsförsvarsministeriets arbetsformationer.

Nära krigslutet tillverkades prototyper för ett planerat "Förtjänst Kors".

Bärandet av dessa "klerofascistiska" ordnar förbjöds av den återupprättade republiken Tjeckoslovakien efter kriget; förbudet gäller alltiämt.

Litteratur:

K.-G. Klietmann, *Pour le Mérite und Tapferkeitsmedaille*, Berlin 1966, s 94-96.

David Littlejohn and C. M. Dodkins, *Orders, Decorations, Medals and Badges of German "Volkgruppen" outside the Reich, the pro-nazi parties of occupied western Europe, and also the puppet states of Croatia and Slovakia*, 2, Mountain View, California, 1973, s 168-192.

Mars & Merkur GmbH & Hermann Historica OHG, *Versteigerung seltene Orden München 31.3.1990* (Katalog), 2, Fridingen 1990, nr 48-60.

Leif Pahlsson & P. O. Hieronymussen, *Europas ordnar i färg* (i korrektur).

Ludovit Trenčan, "Das Ehrenzeichen 'Kriegssiegeskreuz' ('Kriegsverdienstkreuz') der Slowakischen Republik aus der Zeit von 1939-1945", *Ordenskunde* (Berlin), Nr. 38/1971, s 375-411.

Leif Pahlsson

Tidigt försök med galvanokopior

Att man tidigt intresserade sig för kopior av mynt framställda på galvanisk väg förstär man av en anteckning i Vitterhetsakademiens protokoll den 17 november 1840:

"Undertecknad förevisade ett af Silfverarbetaren Herr Wilhelm Zethelius nyligen gjordt försök, att efter Professor Jacobis uppfinnning, copiera en medalj i koppar ge-

blev han mästare i Stockholm 1839. Liksom fadern var han också bruksägare. Wilhelm Zethelius avled 1873.

Det är inte så märkligt att den kände kemisten Berzelius uttalar sig. Han var nämligen, sedan 1829, hedersledamot i Vitterhetsakademien och en flitig deltagare i dess sammanträden. Vi vet att han också vid olika tillfällen hjälpte till med konserveringen av myntskatter.

IW

SVENSKA NUMISMATISKA FÖRENINGENS AUKTION DEN 21 APRIL 1993

Auktionen hålles i Statens historiska museer, Storgatan 41, Stockholm. Visning försiggår i sessionssalen i trappa upp mellan kl 16.45 och 18.00. Auktionen äger rum med början kl 18.10 i Hörsalen.

Endast medlemmar i föreningar anslutna till Nordisk Numismatisk Union äger rätt att närvara och att göra inköp. Kontant betalning, gärna med check, som utställs på auktionsförrättaren.

Frånvarande medlemmars uppdrag för inrop vid auktionen mottas av Madeleine Greijer, Ripstigen 5, 171 73 Solna, som bör ha anbudena senast den 4 maj.

Inropat material översänds mot postförskott varvid tillkommer portoutlägg. Insända anbud skall ange ett bestämt högsta bud för ett bestämt objekt. Ev reklamationer skall för att kunna beaktas framföras senast en vecka efter att inköpta objekt erhållits.

Anbudslistor vars bud *ej* resulterat i inköp, kommer *ej* att återsändas.

Kvalitetsbeteckningarna har satts av Madeleine Greijer och Börje Rådström. Uppnådda priser kommer att publiceras i nästa auktionsnummer av Svensk Numismatisk Tidskrift. Foto Gunnel Jansson, RIK-foto.

FÖRKORTNINGAR

- BM = Ahlström-Almer-Jonsson: Sveriges besittningsmynt. 2a omarb. uppl. Sthlm 1980
CR = W D Craig: Coins of the World 1750-1858, 2:a uppl, Racine Wisconsin 1971
Grenh = A Grenholms samling, Hirschs aukkat nr 20, 22, 25 och 27. Sthlm 1981-84
Hd = B E Hildebrand: Sveriges och svenska konungahusets minnespengar. . . I-II. Sthlm 1874-75
Hy = B E Hyckert: Minnespenningar öfver enskilda svenska män och kvinnor. NM XVII: 1-2. Sthlm 1905-15
NM = Ahlström-Brekke-Hemmingsson: Norges Mynter, Sthlm 1976
NM = Numismatiska Meddelanden
NNUM = Nordisk Numismatisk Unions Medlemsblad
NNÅ = Nordisk Numismatisk Årsskrift
Nordl = U Nordlinds lagerkat nr 12, Sthlm 1981
Olsén = B. Olsén: Lea Ahlborn, Sthlm 1962
RIC = M Mattingly - E A Sydenham m fl: The Roman Imperial coinage, London 1923 ff.
S = Seaby, Roman Silver coins and their values, del 1-4, London.
SM = Ahlström-Almer-Hemmingsson: Sveriges mynt 1521-1977, Sthlm 1976
SNF 5 = Medaljer utgivna av Svenska Numismatiska Föreningen. Smärre Skrifter nr 5, Sthlm 1987
SS = L Wallén: Sveriges sedlar. Sthlm 1984
Sti = Aug Wilh Stiernstedt: Beskrifning öfver svenska kopparmynt och polletter. II Polletter. Sthlm 1872
WI = Axel Wahlstedt: Minnespenningar över svenska män och kvinnor, NM XXIV, Sthlm 1925
WII = Axel Wahlstedt: Minnespenningar över svenska män och kvinnor, NM XXIX, Sthlm 1937-43
Y = R S Yeoman: A Catalog of Modern World Coins, 10:e uppl, Racine Wisconsin 1972

1	Gustav II Adolf 1611-32. 1 öre 1629. SM 137.	1?
2	-- Elbing. 1/24 taler 1628. SB 22. R.	1?/1
3	Kristina 1632-54. Avesta, ¼ öre 1645. SM 132.	1
4	-- Reval. 1 öre 1649. SB 66. Adolf Fredrik. Pommern, 1/12 taler 1763. SB 255a.	1(?),1
5	-- ¼ öre 1634, 16--. Livland, solidus 1648, Riga, solidus 1645. 4 st.	1-1?
6	Karl XI 1660-97. 1 öre sm 1686. SM 355. Plants"märken".	1(+)
7	-- 5 öre 1693, 1 öre 1695, SM 248, 1/6 öre 1667, 1676. 4 st.	1?,(kantsförlust 1),1(?),1
8	-- Pommern. 1/12 taler 1688. SB 147a.	1
9	Karl XII 1697-1718. 2 mark 1716. SM 77b.	1/1+
10	-- 1/6 öre sm 1707, 1708, 1718 (2). 4 st.	1-1+
11	-- Nödmynten Hoppet, Wett och Wapen, Jupiter, Phoebus, Mars, Saturnus, Kronan. 7 st.	Ca 1(+)
12	Fredrik I 1720-51. 10 öre sm 1739. SM 121.	1
13	-- 2 öre sm 1746, 1749. 2 st.	1
14	-- 1 öre 1722, 1 öre km 1724, 1726. 3 st.	1-1/1+
15	Adolf Fredrik 1751-71. Pommern. SB 250a.	1/1+
16	Stora Kopparbergs pollett 1762.	1
17	Gustav III 1771-92. 1/3 riksdaler 1787. SM 71.	1+
18	Gustav IV Adolf 1792-1809. 1/6 riksdaler 1802. SM 37.	1+
19	-- ½ skilling 1802. SM 53. Liten repa.	1+/01
20	Karl XIV Johan 1818-44. 1/6 skilling 1830, ¼ sk 1819, ½ sk 1821, 1 sk 1820. 4 st.	1-1+
21	½ skilling 1825, ¼ sk 1828, ½ sk 1829, 1/6 sk bo 1848, 2/3 sk bo 1839, 1 sk bo 1840. 6 st.	1-1/1+
22	1 öre 1858 (2), 1872, ½ öre 1858 (2). 5 st.	1+ - 01
23	Oskar I 1844-59. 1 skilling banko 1847.	1+
24	Karl XV 1859-72. 4 riksdaler riksmünt 1862. SM 15a. Små märken i fältet.	(1+)
25	Oskar II 1872-1907. 10 kronor 1895. SM 32.	1+/01
26	Pärm med 50 div svenska mynt.	1?
27	Johan III 1569-92. ½ öre 1576, liten kantspricka, 1577, något korroderad. SM 84, 85. 2 st.	(1+,1/1+)
28	Gustav II Adolf 1611-32. 1 öre 1626, klipping. SM 125. Lite ärg.	1/1+
29	Karl XI 1660-07. 2 mark 1667. SM 115.	1
30	-- 1 öre sm 1669. SM 344.	1+
31	Karl XII 1697-1718. Nödmynten Mercurius (små repor) och Hoppet.	(1+/01),1+/01
32	Karl XIV Johan 1818-44. ¼ riksdaler specie 1831. SM 79.	1/1+
33	Oskar II 1872-1907. 1 öre 1892. Repor på fråns.	(1+)
34	Gustav V 1907-50. 5 öre 1950 järn och brons, 2 öre 1940 brons, 2 öre 1948. 4 st.	01/0
35	Sedlar. 32 skilling banko 1840, 1852. SS 3, 8.	1
36	Numismatiska Meddelanden I, II, III, IV. 4 st hf.	
37	Norge. 4 skilling skillemynt 1809, 4 skilling 1842, 2 sk 1842, ½ sk skillemynt 1841. 4 st.	1-1+

38	Norge. 4, 2 skilling 1872.	1/1 +
39	Finland. 2 mark 1865, 1870, 1 mark 1872 samt 50, 25 pennä. Tills 25 st.	1-01
40	Div utländska mynt och svenska medaljer, bl a Finland 200 mark 1957, EG Geijer. Tills 50 st.	1-01
41	Brittiska Indien. Rupee 1906, 2 annas 1894.	01,1 +
42	Tyska nödmynt. Kitzingen 3 mark, Sachsen 2 mark, 50 pfennige 1921. Brunt porslin.	01/0
43	Kinesiska cashmynt uppsatta i ring. 40 st.	Blandat
44	Stockholms stads Auktionsverk. Bokauktion den 21 och 25 maj 1964. Handskrifter ur Sven Svenssons samlingar, autografer av svenska kungar m fl. Avd III och IV. Bernhard Olofsons myntsamling I, II, III. Göteborg 1946. 5 st.	
45	Adolf Fredrik, Hild 13. Brons 34 mm, D Fehrman 1747; Oskar II, Hild 2. Tenn 42 mm, L Ahlborn. O II, Hild 48. Brons 31 mm, L Ahlborn. O II, officerarnas målskjutningsförbund. Brons 31 mm, L Ahlborn.	1 + - 01/0
46	Helsingius GM, Hy II:98. Brons 41 mm, Frumerie 1840-41. Brahe M, Hy II:113:1. Brons 55 mm, LP Lundgren 1839. Brahe M, Hy II:114:3. Brons 55 mm, LP Lundgren 1844.	01
47	Oskar II, Svenska Djurskyddsforeningen, Hy 1890/NumM XIII:222. Brons 43 mm, L Ahlborn 1882. Hartmansdorff A, Hy II:142:1. Brons 38 mm, L Ahlborn 1856. Sparre GA, Hy II:192:2. Brons 56 mm, L Ahlborn 1874.	01-01/0
48	Ewert Ch, Hy II:184:1. Si 44 mm, A Lindberg 1878. Lewenhaupt CM, Hy II:268. Brons 53 mm, A Lindberg 1895. Peyron EG, Hy II:323. Si 48 mm, A Lindberg 1895. Putsad.	(1 +)
49	Weser LA, Hy II:194. Si 48 mm, A Lindberg 1882. Johansson J, Hy II:272. Si 43 mm, A Lindberg 1904.	01/0
50	Stenbock M, Hy I:119:9. Brons 31 mm, E Lindberg 1905. Levertin O. Silver 44 mm, E Lindberg 1943. IVA. Brons 44 mm (3 st) av E Lindberg.	1 + ,01/0
51	Tegnér Esaias, Hy II:117:2. Brons 37 mm, Ekwall 1876. von Rosen EA, Hy II:156. Brons 41 mm, J Eriksson 1862. Eskilstuna 1878. Hushållningssällskapet, Hy 1890/NumM XIII:139, A Lindberg 1878. Försäkringsbolaget Skandia 1905, Fylgia.	
52	Mörner AG. Si 44 mm av L Holmgren 1959. Tegner, Esaias. Si 44 mm av I Johansson 1962. Knut Lindmark. Brons 44 mm, IVA av G Carell 1960.	01/0
53	STF Känn Ditt Land. Si 55 mm av E Lindberg. Bolidens gruva. Si 36 mm, Myntverket 1938. Bolidens anrikningsverk. Si 36 mm, Flavia 1954.	1 + ,01/0,01/0
54	Svea Livgarde. Brons 56 mm, I Johansson 1926. Sthlms friv skarpskytte. Si 50 mm, 1935 (fråns av L Ahlborn). Landstormen. 3 olika varav två silver.	01/0
55	Medaljer. Polen 1914 (vänskapsakt med Ryssland?). Si 33 mm. England 1897, Viktoria 60-årsjub som regent. Si 25 mm. Holland? miniatyr i silver. Frankrike? miniatyr i silver ca 1850?	01/0,01/0,1 + 01/0
56	Jetonger. Oskar II (4 st) m fl. 10 st. Medaljong. Oskar II. Brons 96 mm.	1 + - 01
57	Minnespenningar och kuriosa. Sigillstamp (23 st).	1 + - 01
58	Emaljerade skyttemärken. 12 st.	01-01/0
59	Märken, 36 st. Nälmärken, 40 st.	01-01/0
60	Polletter, 51 st, knappar och uniformsmärken, 65 st, mm.	Blandat
61	Amaranterorden, 2 st, Musikaliska akademien, 2 st.	01/0
62	Silvermedaljer, berömda dalrar (42 mm), 6 st. I etui.	0
63	Ahlströms auktionskataloger 1-14.	
64	Johan III 1569-92. 2 öre 1591. SM 68. Kantspricka.	(1)
65	-- 1 öre 1590. SM 75. Delvis svagt utpräglad.	1
66	Adolf Fredrik 1751-71. 10 öre sm 1755. SM 91. Små randjack.	(1)
67	1 kr 1875-1907, alla årtal. 19 st.	1?-1

68	1 kr 1910-37 (1924 med och utan punkter, 1937 spräckt G). 23 st.	1-01
69	1 kr 1932 (7), 1933 (7), 1934 (8), 1935 (8). 30 st.	Ca 01
70	Danmark. 2 rigsbankskilling 1818. Kantex.	1+
71	-- 5 öre 1907.	01
72	-- 25 öre 1920, 1921, 1935, 10 öre 1915, 1920, 1921. 6 st.	1+-01
73	-- 2 öre 1913.	01
74	Norge. 2 öre 1907. NM 179.	01
75	Spelpenningar. Warsamt och Försigtigt runt stork)(spelpenning Lagom, GAUTE PRUDENTER, stork)(FUGAS FORTUNA, DRISTIGT OCH SLUGT, räb)(WARSAMT OCH FÖRSIGTIGT, stork. "Görtz-dalr". 4 st.	1+
76 *	Thouroi 425-400. Stater. Athenahuvud)(tjur och tonfisk. S 435ff.	1
77 *	Byzantion/Trakien. AR-tetrobol 416-357 f Kr. Vänstervänd ko över delfin)(inkus "kvärningssegel". S 1582.	1
78	Trakien Maioneia. AR-tetradrachm efter 148 f Kr. Dionysoshuvud h)(Dionysos stående naken. S 1635.	1?
79 *	Mysien/Parion. Ar-hemidrachm 350-300 f Kr. Stående tjur)(Gorgonhvd. S 3919. Korroderad.	1/1+
80 *	Magnesia. Ardiobol ca 350 f Kr. Väpnad ryttare)(tjur. S 4480.	1/1+
81 *	Miletos. Ar-tetrobol ca 300 f Kr. Apollo)(lejon och stjärna. Avvikande porträtt och magistratsnamn (MAXOY?). Jfr S 4513.	1/1+
82 *	Rhodos. Hemidrachm ca 300 f Kr. Solgud)(ros. S 5043. Korroderad.	1
83	Som föregående men S 5053 var.	1?
84 *	Marcus Aurelius 161-80. Denar, Mars stående, fången german vid fötterna. Seaby 301a.	1
85 *	Faustina jr 146-75. Ceres sittande v. Denar. S II:35.	1/1+
86 *	Lucius Verus 161-69. Högervänd örn. S 1560. Repa.	(1/1+)
87	Septimus Severus 201-10. Kejsaren till häst åt v. Denar. S 556.	1/1+
88	Kristina 1632-54. 1 öre 1648, ¼ öre 1640 (2), 1641, Karl XI, 1 öre km 1661, Gustav III, 6 öre km 1791. 6 st.	2-1
89	Pommern, Karl XI, 1/12 taler 1681 BA, SB 146c. Adolf Fredrik, 1/6 taler 1761 IDL, 1/24 taler 1759 R, 1/48 taler 1763, SB 252e, 258, 264a.	1?-1
90	Fredrik I, 1 öre km 1725, 1749. Adolf Fredrik, 1 öre km 1768 (2). Oskar I, 5 öre 1857, 5:an helt bågformig. 5 st.	1?-1
91	Gustav III, 1/24 riksdaler 1778, 1780. Karl XII, 1/24 rdr 1813, 1814.	Ca 1
92	Gustav IV Adolf, ½ riksdaler 1800, kastpenning till kröningen. V h.	(1+)
93	-- ½ skilling 1803, överpräglad, ½ sk 1807, ¼ sk 1808, ½ sk riksgälds 1801. 4 st.	1-1+
94	Karl XIV Johan, ¼ riksdaler 1832, 1833, 1834 repad.	1?,1,(1/1+)
95	-- ½ skilling 1821, 1827, ¼ sk 1820, 1825, 1828, 1829. 6 st.	1-1+
96	-- kastpenning 1859, begravningen. Repor.	(1+)
97	Svenska kopparmynt 1671-1873. 68 st.	2-1
98	2 kr 1880 "OCH", 1904.	1?,1
99	2 kr 1893, 1907.	1?,1
100	2 kr 1897, 1904, 1907.	1-1+
101	2 kr 1903 repa, 1907.	(1+),1

76

77

79

80

81

82

84

85

86

186

314

102	2 kr 1903, 1907.	1
103	2 kr 1904, 1906, 1907. 3 st.	1,1/1+,1/1+
104	1 kr 1897, 1901, 1903, 1906, 1907. 5 st.	1-1+
105	50 öre 1880, 1898, 1907.	1?/1,1,1/1+
106	2 kr 1910, 1913.	1+,1/1+
107	50 öre 1911, 1912, 1914, 1916. 4 st.	1,1+,1,1/1+
108	50 öre 1920 rund "0".	1
109	Album med 5 öre 1874-1907 (25), 1909 stort och litet kors, 1911-16, 1919-26, 1928-50 (43), 2 öre 1874-1907 alla år (32), 1909-50 (45), 1 öre 1878-1907 (21), 1909-50 (45). Tills 212 st.	Blandad
110	2 öre 1961 U. 60 st.	Ca 1+
111	Årsset 1979, engelsk text. MV-hårdplast.	0
112	Norge. Oskar II 75 år 1904, si 31 mm, S:t Olavs minne 1030-1930, si 28 mm, Björnstjerne Björnson 70 år 1902, si 35 mm, Föreningsmedaljer i emaljerat silver: Kristiania Idraetsforening, Oslo skyttersamlag. 6 st.	1+-01/0
113	Utländska mindre silvermynt. 76 st.	Blandat
114	Polletter: Stockholms Ångslup 5-65 öre. 30 st, 12 olika.	Blandat
115	Utländska sedlar och nödsedlar. 70 st.	Blandat
116	250 st utländska mynt.	Blandat
117	260 st utländska mynt.	Blandat
118	270 st utländska mynt.	Blandat
119	Förordningar 1747-55 om sedlar, 5 st. Uttagningskvitton från Stockholms sparbank 1831, 2 st.	
120	Lars O Lagerqvist. Svenska mynt under vikingatid och medeltid. Hft.	
121	2 kr 1876, 1877, 1880 "O" och "OCH". 4 st.	1?/1
122	2 kr 1878, 1890, 1897, 1900. 4 st.	1?-1
123	2 kr 1892 ej flagn, 1903.	1?/1
124	2 kr 1893.	1
125	2 kr 1898, 1904, 1906, 1907. 4 st.	1,1/1+,1,1
126	2 kr 1897, 1907, båda jub.	01
127	1 kr 1875 (2), 1877, 1880, 1889, 1901, 1903. 10 st.	1?-1
128	1 kr 1876, 1904. 2 st.	1/1+
129	1 kr 1879, 1887, 1888, 1897. 4 st.	1?
130	1 kr 1898, 1907.	1/1+,1/1+
131	50 öre 1878 (2), 1881, 1883, 1898, 1899, 1906, 1907. 25 öre 1883, 1897, 1898, 1904, 1905, 1907. 14 st.	1?-1
132	25 öre 1875, 1876.	1/1?
133	25 öre 1876, 1880, 1881, 1883, 1890. 5 st.	1?/1
134	10 öre 1874, 1876, 1887, 1890, 1892, 1897, 1898, 1899, 1902, 1903, 1904 (2), 1907 (2). 15 st.	1?-1+/01
135	5 öre 1877, 1879, 1882/1. 3 st.	1?/1
136	5 öre 1874, 1876, 1878, 1881, 1883, 1884 (2), 1885, 1886, 1889, 1890-1907. 26 st.	1?-1

137	2 öre 1874?, 1877, 1879-84, 1888-89, 1891-92, 1893, 1896-1900, 1901 (2), 1902-07. 26 st. 1 öre 1877, 1885, 1888, 1890, 1893 (2), 1898-1904, 1904, 1905, 1907. 14 st.1?-1	
138	5 kr 1935, 2 kr 1921, 1932, 1938, alla jub. 4 st.	Ca 01
139	2 kr 1912, 1913, 1915, 1922. 4 st.	1?,1,1,1+
140	2 kr 1924, 1926, 1928, 1930. 4 st. Missfärgande streck.	1.(1+),1+/01
141	2 kr 1931, 1934, 1935, 1936. 4 st.	1-1+
142	2 kr 1937, 1938, 1939, 1940. 4 st.	1/1+,1+/01, 1+,1+
143	1 kr 1910, 1912-16, 1918 (2), 23, 24 med och utan punkter, 1925-29, 1942-44, 1946. 19 st.	1?-1/1+
144	1 kr 1931, 1933-38, 1940 (3), 1941 (2). 12 st.	1-01
145	50 öre 1911-35, 1936 lång och kort 6:a, 1938-40, 1945-47, 1950. 27 st.	1?-1/1+
146	25 öre 1910-32, 1934-37, 1939, 1941, 1941, 1946. 10 öre 1909-37, 1939, 1940 si, 1941, 1942, 1946, 1947 ni. 51 st.	Ca 1
147	25 öre 1933, 1938, 1940, 1941, 10 öre 1911, 1938. 6 st.	1+-01
148	5 öre 1909-43, ej alla år. 35 st. 2 öre 1909-50, ej alla år. 34 st. 1 öre 1911-50, ej alla år. 33 st. Tills 102 st.	1-1+/01
149	2 öre 1910, 1922.	01
150	1 öre 1909 stort kors, 1910, 1912, 1917 j, 1919 j (lite rost), 1920, 1934, 1950 j+br, 2 öre 1950 j. 10 st.	1+-01
151	Årsset i plastkassetter (ej myntverkets): 1963, 1964, 1965, 1966, 1968, 1969, 1971, 1972. Årsset i plastblad 1970, 1971 + 5 kr 1966 jub samt 1 kr 1953 (kv 1).	OcirK
152	Danmark. 5 kr 1961 cu-ni, 1964, Anne-Maries bröllop. 10 kr 1967 Margrethes bröllop, 1968 Benediktes bröllop. 1972 Tronskiftet.	0
153	Årsset 1961, 1962 i plastblad, 1969, 1972 i mjukplast, 1976, 1978 i pappkasset, 1970 i blå plastfolder. 6 st.	0
154	Norge. 25 kr 1970 jub 5 kr 1978, Hären, cu-ni.	0
155	-- Årsset 1970 i hårdplast.	0
156	-- Årsset i mjukplast 1969, 1972, 1975, 1976, 1978. 5 st.	0
157	Finland. 10 markkaa 1967, 50 år självständighet, 1970 Paaskivi, 1971 EM i friidrott, 1975 Kekkonen. 5 st.	0
158	200 markkaa 1957, 1958, 100 markkaa 1957, 1958 små fläckar, 1960. 1 markka 1964. 6 st.	1+,01/0,01, (01),01,01/0
159	Årsset i hårdplastkassetter: 1974, 1975, 1976, 1978. I plastblad 1968, 1970, 1971, 1973.	0
160	Belgien: 100 francs 1954. Små repor. Irland: 10 shilling 1966, jub. Små repor. Monaco: 5 francs 1960, 1966. Nederländerna: 10 gulden 1970, 1 gulden 1971. 6 st.	(01),(01),1+,1 +,1+,01
161	England, 11 st olika. Jersey, 7 st olika. Brons och nickel.	01-01/0
162	Frankrike: 10 francs 1967, 1972, 5 francs 1875, 1963. 4 st.	01,01/0,1+,01
163	-- 20 francs - 5 cent. 24 st.	1+-01
164	Grekland: 30 drachmai 1963 jub, 1964 jub, 20 drachmai 1960. Italien: 500 lire 1961 jub, 1965 jub, 1966. 6 st.	01-01/0
165	Irland: 8 st, Guernsey: 2 st. Grekland: 7 st, Österrrike 6 st, Island: 18 st, Finland: 10 st, Luxemburg: 1 st. Tills 52 st.	01-01/0
166	Vatikanen: 500 lire 1963. Italien: 1000 lire 1970 jub.	01/0
167	Serbien: 5 dinarer 1904. KM 27.	1

168	Monaco: 10 francs 1966, Charles III 1856-89. 1966 Grace-Rainier.	01/0
169	Luxemburg: 100 francs 1963 Charlotte. 1964 Jean. 2 st.	01/0
170	Monaco: 23 st. Belgien: 8 st, Vatikanen: 7 st, Italien: 13 st, Tjeckoslovakien: 11 st. Tills 62 st.	01-01/0
171	Jugoslavien: 7 st. Rumänien 5 st. Polen: 14 st, bl a 10 zl 1959, 1960, 1965, 1967, 1968 alla jub. Tills 26 st.	01-01/0
172	Portugal: 1 escudo 1915, 50 esc 1969 jub, 20 esc 1953 jub, 20 esc 1966, Salazarbron. 4 st.	1/1+,01,01/0,01
173	Portugal: 20, 10, 5 escudos 1960. 3 st.	01-01/0
174	-- 200 reis 1909, 100 reis 1893, 1919, 50 reis 1893, 10 centavos 1915. Årsset 1967-68 i mjukplast.	1,1+,1,1+
175	Rumänien: 500 lei 1941, 25 000 lei 1946.	1+,1+/01
176	Spanien: 100 pesetas 1966 (66), 50 ptas 1957 (58), 25 ptas 1957 (59), 5 ptas 1957 (60), 2,5 ptas 1953 (61), 1 ptas 1953 (55), 10 cent 1959, 1877 (kv 1?). Schweiz: 5 francs 1954, 2, 1, ½ francs 1961, silv, 20, 10 rappen 1961, 5 rappen 1958, 1981, 2 rappen 1958, 1 rap 1959. 18 st.	01-01/0
177	Tjeckoslovakien: 50 korun 1968, 25 korun 1965, 1968, 1969. Alla jub. 4 st.	01-01/0
178	-- 10 korun 1928, 1964-68. 50 korun 1949, 100 korun 1949, 50 korun 1970. Alla jub. 9 st.	01-01/0
179	Tyskland: 5 mark 1964J, JG Fichte. Små repor.	(01/0)
180	-- 5 mark 1966, Leibniz. Små hack. 1970F Beethoven, 1971G, Tyskland enat. Små repor. 10 mark 1972F OS, små repor.	(01,01,01,01/0)
181	Tyskland: 5 mark 1963J silver. 2 mark 1963 J, 1 mark 1956F, 50 pfennige 1921 A, 50 pf 1950G, 10 pf 1921 zink, 1950J, 5 pf 1950J, 2 pf 1960F, 1 pf 1950J. Preussen: 3 mark 1913 "Der Königrief..". 12 st.	01-01/0
182	Ungern: 50, 25 forint 1966 jub.	Proof
183	Österrike: 50 schilling 1963 Tyrolen, 1964 vinter-OS, 1965 Universitet-1600 år, 1968 Republiken 50 år. 4 st.	01/0
184	50 schilling 1967 Donauvalen, 1969 Maximilian I, 1971 Raab, 25 sch 1963 E von Savoyen, 1964 Grillparzer. 5 st.	01/0
185	Burundi: 25 francs 1962, självständigt. Guld, 8 g.	Proof
186 *	Gabon: 25 francs 1960, självständigt. Guld, 8 g.	01/0
187	Niger: 25 francs 1950, självständigt. Guld, 8 g.	01/0
188	Sovjet: 1 rubel, Lenin - 1 kopek. 10 st.	01/01/0
189	Algeriet: 20 francs 1949. Pierforts med Essai. Km PE 1.	0
190	Ekvatorial-Afrika: 100 francs 1966. Essai. KM E 6.	0
191	Congo peoples rep. 100 francs 1971. KM 2.	01/0
192	Gabon. 100 francs 1971. KM 12.	01/0
193	Egypten: 50 piaster 1956, evakuering av britterna, 50 pi 1964, Nilen, 25 pi 1956 Suezkanalen, repor, hack. 1970 Nasser. 4 st.	1+,01/0,(1+/01),01
194	Pund 1968, Assuandammen, 1970 Al-Azharmsken, 1970 Nasser, skador i metallen, 25 pi 1957, 3 års nationell samling. 4 st.	01/0,01/0,01/0,01
195	25, 10 piaster 1964, 25 pi 1970 Nasser, 10, 5 pi 1960. 5 st. Silver.	01-01/0
196	20 piaster 1956, 1960, 5 pi 1937, 1939, 2 pi 1937, 20, 10 mill. 6 silver, 2 brons.	1+ -01
197	Etiopien: Birr 1903, silver. 50 matonas 1923, 25, 10, 5, 1 cents. 6 st.	1?,1/1+,01-01/0
198	Liberia: 1 dollar 1962, 50, 10 cents 1960. 3 st. Silver.	1/1+
199	Marocko: 500 francs 1956. Y 54. S Tomé e Principe: 5 escudos 1970 jub, 10, 5 esc 1951, 5 esc 1948. 5 st. Silver.	1+,01,1+,1+,1+

200	Mauritius: ¼ rupee 1946, KM 18a, silver. 5 cents 1942, 1945, 10 rupees 1960, 2, 1 cents 1959, cent 1960. 8 st.	1/1+ -01/0
201	Syd-Afrika: 5 shilling 1952, jub, 5, 2½, 1 sh. 4 st. Silver.	1+ /01-01/0
202	Algeriet 7 st, Cypren 10 st, Cape Verde 5 st, Afrika Occidentale Fran 2 st, Togo 2 st, Franska Öst-Afrika 3 st, Gambia 7 st, Congo-Gabon-Chad, 50 francs 1961, Kameroun 50 francs 1960, Kongo 5 makuta, 1 likuta, 10 sengi 1967, Rwanda-Burundi: 1 franc 1961, Malagasy 1, 2, 5 francs 1966. Tills 45 st, alla olika. De flesta ocirkulerade.	01/0
203	Angola: 25 st olika, bl a 50 centavos 1922, 1927, 20 esc 1921, Fr Afars et des Issas 6 st, Fr Eq Afrika: 2, 1 francs, Cameroun: 3 st, Katanga: 5, 1 francs 1961, Sudan: 7 st, Moçambique: 18 st, bl a 10 esc 1936, 5 esc 1935, 1949, Nigeria: 6 st. Tills 69 st.	1+ -01 37 st 01/0 32 st
204	Ghana: 6 st, Liberia: 6 st, Libyen: 9 st, Mali: 3 st, Rhodesia: 5 st, Rhodesia and Nyasaland: 7 st, Somalia: 1 somalo, 50, 10, 5 1 cent 1950, Somali rep 1 scellino, 50, 10 cent, Fr Somali: 1, 2, 5 francs 1959, Syd-Afrika: 6 st, Sierra Leone: 5 st, St Tomé e Príncipe: 5st, Tunisien: 7 st. Inga dupletter, alla ocirkulerade.	01/0
205	Kenya: 6 st, Marocko 6 st, Rwanda: 3 st, Zambia, Tanzania: 5 st, Uganda: 6 st, Maldiverna: 6 st, Mauritius: 12 st, Reunion: 4 st, Seychellerna: 18 st, Öst-Afrika: 5 st. Tills 74 st. varav merparten är ocirkulerade.	1+ -01/0
206	Filippinerna: peso 1961, 1963, 1964, 1969. Alla jub. 4 st.	1+, 1+, 1+ /01, 01
207	Bahrain: 500 fils 1968, Ceylon: 5 rupees 1957, Buddhismen 2 500 år, Israel: 10 lirot 1970, Pidyon Haben. 3 st. Silver.	01/0, 1+ /01, 01/0
208	Br Indien: rupee 1840, 2 olika, 1880, 1919. 4 st.	01, 1+, 1+, 1+, 1+
209	Fr Indo-Chine: piaster 1897, 10 cents 1937.	1+, 1+
210	Japan: 1000 yen 1964, OS. Y 80.	01/0
211	Kina: Yunnan, 50 cents uå (1911). 2 st. Y 257.	1/1+
212	Macao: 5, 1 patacas, 50, 10, 5 avos 1952. 5 st.	01/0
213	Thailand: kulmynt, 1 bath Rama I, Unalom. C 13. 15,2 g.	1+
214	-- 2 bath uå (1963). Y 86. Muscat & Omar: ½ saidi riyal 1380 AH. 2 st silver. Några små repor.	01, (01/0)
215	Tibet: 3 srang, 2 olika, 10 srang, 2 olika. Y 25, 26, 29, 30. 4 st.	1+ -01
216	Filippinerna under Spanien: 10, 50 cent 1885. KM 148, 150. Under USA: 1, 5, 10, 20, 50 cent 1946. Republik: 1, 5, 10, 25, 50 1958, ½ peso 1962 jub, 1, 5, 10, 25 cent 1960, myntreform: 1, 5, 10, 25, 50 cent 1967. 22 st varav 5 st i silver. De fyra första 1+, övriga 01-01/0.	1+ -01-01/0
217	Syd-Korea: 14 olika. Sri Lanka: 6 olika. Afghanistan: 1, 2, 5 francs 1340. Saudi-Arabien: 8 st (3 silver), Bahrain: 1, 5, 10, 25, 50 fils 1968. Ceylon: 5 olika. Hong-Kong: 7 olika. Tills 47 st.	1+ -01/0
218	Indien: 12 st, Indonesien: 6 st, Iraq: 6 st, Kuwait: 6 st. Mucat & Oman 6 st, Libanon: 10 st. Syd-Arabien 4 st. Iran 6 st. Cambodga: 3 st, Tibet (Myanmar): 6 st. Syd-Vietnam 5 st. Tills. 70 st. De flesta ocirkulerade, övriga ca 1+.	01/0-1+
219	Bhutan: 3, 1 rupee, 50, 25 naya paisa 1966. Fr Oceanien: 5 st. Israel: 6 st. Jordan: 4 st. Malaya & Br Borneo: 5 st. Laos: 3 st. Malaysia: 6 st. Pakistan: 8 st. Thailand: 11 st, 1 kv 1. Tills 51 st.	01/0
220	Kina: 6 st. Japan: 6 st varav 2 st silver. Mongoliet: 5 st. Syrien: 4 st. Turkiet: 10 lira 1960, silver + 6 st. Tills 28 st. De allra flesta ocirkulerade.	01/0
221	Tibet: Rupee uå, Y 13.2, silver. ½ srang, Y 24, silver, 5 skar 21 mm br. Y 19, samma men 27 mm, Y 17, sho 24 mm br, Y 17.	01, 01, 1?, 1+, 1+
222	Yemen: Imadi riyal 1344 AH. Y 7.	1+
223	-- Zalat 1343 AH, Y 1a. 3, 1/80 riyal 1346 AH. Y 2.5, br. 1/40 riyal 1360 AH, Y 3.2, br 1/20 imadi riyal 1347 AH, silver, 1/10 imadi riyal 1349 AH, Y 5.5. ¼ imadi riyal 1366 AH, Y 10.	1?-1+
224	1/16 ahmadi riyal 1371 AH, Y 13. ½ ahmadi riyal 1371 AH, Y 14, ¼ ahmadi riyal 1370 AH, Y 15, ½ ahmadi riyal 1382 AH. Y 16.31.	1, 1, 1/1+, 1+

225	Yemen, republik. ½, 1, 5, 10, 20 buqsha 1382 AH, rial 1382 AH. Tarim: 6 chomsihs 1315 AH. KM 15. 5 silver + 2 al.br.	01-01/0
226	1/80 riyal 1382 AH, 1/80 riyal 1382 AH, mässing, 1384 AH brons, 1/20 rial 1382 AH, Y 23.2, 1/10 riyal 1382 AH, Y 24.2, 2/10 riyal 1382 AH, Y 25.1, silver 6,6 g. 6 st.	1-1+
227	Filippinerna: Peso 1967 jub. 2 st.	01/0
228	Nederländerna, Antillerna: 2½ gulden 1964. Små repor. Bermuda: crown 1964. Små repor. Canada: dollar 1964. Mexico: 5 pesos 1953. 4 st.	(01,01),1/1+, 1+
229	Mexico: 25 pesos 1968, 1972, 1 peso 1967. Panama: 5 balboas 1970. 4 st silver.	01,01,01/0,01/0
230	Panama: ½ balboa, ¼ balboa, balboa 1962. Guatemala: 50, 25 centavos. Kanada: 10, 25, 50 cents 1963. Nederländerna. Antillerna: 1 gulden 1952. Sverige: 1 krona 1959. 10 st silver.	1-01/0
231	Mexico: 8 reales 1895, 5 pesos 1953, små fläckar. Kanada: dollar 1963, 1967. 4 st silver.	1+, (01), 1+/01, 01
232	Bahamas: 5 dollar 1972, 1 dollar 1966, 50 cents 1966, 1970. 4 st.	01/0, 1+, 1+, 01
233	Venezuela: 5 bolivar 1935, 2 bolivar 1945, 1 bolivar, 50 cent, 25 cent 1960. 5 st silver.	01-01/0
234	Australien: 50 cents 1966, florin, shilling, sixpence, threepence. 5 st silver.	01-01/0
235	Filippinerna: peso 1907, 1908, 1909. Ecuador: 5 sucres 1944. 4 st silver.	1/1+-01
236	Argentina: 10 st, Bahamas: 5 st, Brasilien: 5 st, British Caribbean: 3 st, Colombia: 10 st, Costa Rica: 9 st, Dominikanska rep: 5 st, Nederländska Indien: 3 st, Nederländska Antillen: 6 st. 78 st.	01-01/0
237	Guyana: 5 st, Trinidad and Tobago: 5 st, Bolivia: 4 st, Chile: 8 st, Ecuador 7 st, Haiti 10 st, Honduras 11 st, Nicaragua 4 st, Panama 2 st, Guatemala 3 st, Öst-Afrika: 18 st. Tills 77 st.	Ca 50 ex 01- 01/0. Övriga ca 1?-1+
238	Tonga 7 st, New Zealand 7 st, Samoa: dollar 1970, Cook Papau-New Guinea: shilling 1938, Y 9, silver. Salvador 10 st, Canada 2 st, Colombia 1 st, Fiji 5 st.	01-01/0
239	New Zealand: dollar 1969, Cook, 1970, kungl besöket. Årsset 1968 i mjukplast.	0
240	Armband med 5 st colombianska silvermynt: 50 centavos 1934, 4 st 20 centavos 1938.	
241	Ernst, Barbara: Les Monnaies Françaises depuis 1848, inb de Mey, Jean et Poindessault, Bernard: Repertoire contemporaine 1793.1968, hft Wayte, Raymond: Coins of the world Twentieth Century Issues. Printed in USA 1948, third ed, inb.	
242	Dittrich, K (text), Hrbasch & Marco J (foto) "Artia", Prag 1959. Antike Münzen aus Olbia und Pantikapäum, inb.	
243	Hildebrand, BE 1881. Anglosachsiska Mynt i Svenska Kongliga Myntkabinettet funna i Sveriges jord, inb.	
244	Pollettsamling Wattholma Bruks Bolag, Ved och Mjök. 17 st.	1-1+
245	Pollettsamling Ångbåts + några spårvägs, 9 st äldre + 70 st yngre.	1-1+
246	CJL Almqvist. Gravör Marit Krogh, Norge. Ingår i serien Svenska författare. Gips.	0
247	Felpräglade nickel- och bronsmynt. 50 st.	01/0
248	IOGT:s logeband från seklets början.	01
249	Medalj: Prins Oscar Bernadotte)(Förbundet mellan Sveriges KFUM till dess mångåriga ordförande vid 40-årskonferensen augusti 1927. Gravör G Carell. Brons 55 mm.	01/0
250	Världsutställningen i Paris 1925, Pavillon National de la Suède. Brons 45 mm.	01/0
251	Plakett: KONSUM - 50 generationers byggnad. Brons 16,2x8,7 cm.	01/0
252	II estniska mästerskapet 1939. Kopparplakett 6,3x4,6 cm.	01/0
253	Östergötlands Flyghistoriska Sällskap. Ensidig, järn 80 mm.	01/0
254	Gustav IV Adolf, 1/12 skilling 1802. SM 63.	01
255	5 kr 1952, jub, 1959 jub, 1962 jub, 1955. 4 st.	ca 01

316

316

317

318

324

326

325

327

256	1 kr 1946-68. 22 st.	1+-01
257	Sverige, Norge, Finland, Danmark. Årsset 1988.	0
258	Samma som föregående men 1989.	0
259	200 kr 1989, Ishockey VM, i plastkassett.	0
260	5 kr 1959 jub (2), 1966 jub (2), 2 kr 1968-71, 8 st.	01-01/0
261	Ryssland. Peter I 1682-1725. Polushka 1707. KM 113.	1
262	-- Katarina II 1762-96. 5 kopek 1763, St Petersburg. Överpräglad på Peter III:s 10 kopek.	1?/1
263	5 kopek 1796, KM = Kolyvan. C 59.5. Lite ärgig.	1+
264	5 kopek 1830, St Petersburg, silver. C 156.	1+
265	Poltina (50 kopek) 1815, C 129. 50 kopek 1894, Y 45. 15 kopek 1916, C 21a.3. 10 kopek 1862, Y 20.2. 2 kopek 1757, 1758, C 7.2. 2 kopek 1813. 7 st.	1?-1+
266	2 kopek 1818, 1858, C 118.5, 150.1. 1 kopek 1832 EM, 1843 St Petersburg, 1869, 1896, Y 9.2, 9.2. ½ kopek 1898. Y 48.1. 7 st.	1?-01
267	Johan Friedrich av Saxen 1532-47. mark 1546. Rostock valör ? 2 st olika.	1?
268	Kina, Mexikansk Zacerecas 8 reales 1864 med många chopmarks.	1+
269	Kopparmynt 1700-1800-talen. 28 st.	1?
270	132 st tyska nödsedlar mm + 3 st österrikiska 1000 kronen.	1-0
271	Ahlström-Almer-Hemmingsson: Sveriges Mynt 1521-1977.	
272	1000 kr 1990, regalskappet Vasa. I plastkassett.	0
273	100 kr 1983, 1984. Båda i plastkassetter.	0
274	10 kr 1972, jub (5), 5 kr 1935 jub, 5 kr 1971 (5). Tills 11 st.	1+-01
275	2 kr 1897 (5), 1910, 1913, 1914, 1934, 1935, 1936, 1939 (5). Tills 16 st.	1?-1+
276	2 kr 1947 (5), 50 (5), 71 (5). Tills 15 st.	1+-01
277	66 st 1 krona (OII 61 st + GV 5 st).	1?-1
278	Årsset i hårdplast 1971, 1972, 1976, 1978, 1979. 5 st.	0
279	Årsset i hårdplast, 1980, 1981, 1982, 1983, 1989, 1990. 6 st.	0
280	Album med 96 st 50 öre, olika årtal.	1?-1
281	Sedlar: 5 kr 1969 (5), 1970 (2), 1972, 1977 (3), 1978, 1981 (3). Tills 15 st.	01/0
282	Sedlar: 5 kr 1947, 1948 jub, 10 kr 1968 jub, 1975.	1/1+,1+1+,01
283	Finland 10 markkaa 1971 EM. Filippinerna under USA: peso 1907. Österrike: Maria Theresia-taler 1780, nypr. 3 st.	01/0,1/1+,0
284	Spanien: årsset 1980 i mjukplastpärm. Ryssland: rubel 1967, oktoberrevolutionen 1917, 1970 Lenin. USA: 5 cents 1920, 1921, 1923, 1925, 1927. Sverige: OI 1/32 rdr sp 1832.	1?-0
285	England: sovereign 1903.	1/1+
286	Danmark: 20 kr 1915.	1+
287	50 kr 1972, jub i plastkassetter. 2 st.	0
288	Som föregående.	0
289	5 kr 1952 jub, 4 st, 1959 jub, 4 st, 1962 jub, 2 st.	01-01/0
290	Som föregående.	01-01/0
291	5 kr 1952 jub, 6 st, 1959 jub, 2 st, 1962 jub, 2 st.	1+-01/0

292	5 kr 1952 jub, 5 st, 1959 jub, 5 st.	1+/-01/0
293	5 kr 1952 jub, 1962 jub, 2 kr 1897 jub, 1921 jub, 2 kr 1897, 1930, 1935, 1939 2 st. Sedel: 5 kr 1963. 9 mynt + sedel.	1?-01
294	2 kr 1946-50. 15 st.	1+/-01
295	2 kr 1954-68. 56 st.	Blandat
296	1 kr 1915-68, ej alla år. 25 st.	Blandat
297	50 öre 12 st. 25 öre 36 st. 10 öre 62 st.	Blandat
298	J III 1568-92. ½ öre 1580. SM 89. Kantförlust.	1
299	1 kr 1959. 3 st.	1+/-01
300	Div kopparmynt, några 1700-1800-tal. De flesta 1900-tal. 237 st.	Blandat
301	2 kr 1934, 1936.	1+/-01,01
302	2 kr 1938, 1939, 1940.	1+/-01,01, 1+/-01
303	1 kr 1936, 1936, 1937, 1938, 1939. 5 st.	01,01,1+/-01, 01/0,01
304	50 öre 1938, 1939.	01,01
305	Medalj: Samfundet Kungl Myntkabinettets Vänners 25-årsjub 1973. I träetui.	0
306	Gustav Vasa, 400-årsminnet av konungens födelse 1896. Silver 33 mm. Oskar I, Kungl Akademien för de fria konsterna 100-årsfest 1835. Av M Frumerie. Hild 8. Silver 55 mm. Små repor.	01.(01)
307	Karl XV. Konungens och drottningens kröning i Storkyrkan 1860. Av L Ahlborn. Hild 5. Brons 58 mm. Industriutställningen i Malmö 1865. Belöningsmedalj av L Ahlborn. Hild 11. Brons 44 mm. Konungens död i Malmö 1872. Av L Ahlborn. Hild 24. Brons 56 mm. Gustav Vasa, 400-årsminnet av konungens födelse 1896. Brons 33 mm. 4 st.	01/0
308	Svenska Akademiens medaljer: Hedborn, Samuel Johan 1783-1849. Av E Lindberg. Silver 45 mm. SA 1935, NM XXXII:2 nr 349. Schröderheim, Elis, 1747-95. Ämbetsman. Av E Lindberg. Silver 45 mm. SA 1941. NM XXXII:2 nr 397. Levertin, Oscar, 1862-1906. Författare. Av E Lindberg. Silver 46 mm. SA 1944. NM XXXII:2 nr 417. Torsslow, Olof Ulrik 1801-81. Skådespelare. Silver 45 mm. SA 1944. NM XXXII:2 nr 423. 4 st.	01/0
309	Kungl Vetenskapsakademiens medaljer: Wittrock. Veit Brecher 1839-1914. Botaniker. Av E Lindberg. Silver 31 mm. KVA 1933. NM XXXII:2 nr 330. Solander, Daniel, 1733-82. Naturforskare. Av E Lindberg. Silver 31 mm. KVA 1940. NM XXXII:2 nr 388. Tullberg, Tycho 1842-1920. Zoolog. Av E Lindberg. Silver 31 mm. KVA 1943. NM XXXII:2 nr 409. Åkerman, Richard 1837-1922. Av E Lindberg. Silver 31 mm. KVA 1943. NM XXXII:2 nr 442. 4 st.	01/0
310	Davidson, David 1854-1942. Nationalekonom. Av E Lindberg. Silver 31 mm. KVA 1951. Ericson, Nils, 1802-70. Järnvägsbyggare. Av Lea Ahlborn. Silver 31 mm. KVA 1885. Hy II:164.2. Swedenborg, Emanuel. Filosof. Av PH Lundgren. Silver 31 mm. KVA 1852. Hy I:236.1. 3 st.	01/0
311	Sidenblad; Per Elis 1836-. Av E Lindberg. Slagen 1908 av Försäkrings AB Fylgia. Hy II:325. Silver 51 mm. Skånska Städernas Brandstodsförening 1854-1929. Av Tore Strandberg. Silver 31 mm. 2 st.	01/0
312	Statshusets invigning 1923. Av Nils Olsson. Brons 45 mm. Klint, Gustaf af, 1771-1840. Kartograf. Av LP Lundgren. Slagen 1841 av Örlogsmannasällskapet i Karlskrona. Hy II:104.1. Brons 43 mm.	01/0
313	Hundskattemärken: Göteborg 1906. Kopparbergs sn 1909, 1910 (2), 1911, 1912, 1913 (2), 1914, 1915. 10 st.	01/0
314 *	Magnus Ladulås 1275-90. Brakteat med uncialt M, LL XVIIIC:1b. Brakteat med versalt M, LL XVIIIC:4d. Magnus Eriksson 1319-63. Penning med lejon)(tre kronor, B, LL XXVII:2. Alla fragment.	3
315	Visby, örtug. LL XXXV. Stralsund, witten före 1379/81. LL sid 167 nr 11. Två tyska 1500-talsmynt, obest. Venedig, grosso. Karl XIII, 1/12 skilling 1812. 6 st.	1?-1

316 *	Danmark. Christian III 1536-59. 2 skilling 1536. Två var ex.	1?/1
317 *	Ungern, denar 1538, 1539, 1563, kantförlust. 3 st.	1+,1+(1+)
318 *	Gustav V. 25 öre 1941 snedpräglad. Myntet har troligtvis fastnat vid ena stampen och märken på myntet visar att en spetsig tång har använts för att avlägsna det.	-
319	5 kr 1882 perf och bortslipad frånsida med inskrift.	(1+)
320	Obest brakteat.	1+
321	Äldre svenska mynt, 20 st, och 25 öre nickel, 10 st.	1+-01
322	Kopparmynt, Gustav V och Gustav VI Adolf, ca 3 kg.	Blandat
323	Corinthia, stater 350-06 BC. Sear 2629.	1/1+
324 *	Neapolis, didrachm. Sear 307. Något snedpräglad.	1/1+
325 *	Som föregående med vänstervänd.	1/1+
326 *	Seleukiderna, Roman province of Syria, tetradrachm. Sear 7214.	1/1+
327 *	Ptolemy III, Euergetes. Sear 7814.	1+
328	Luxemburg. 10 francs 1929. Y 20.	01
329 *	Nederländerna. Utrecht, Lion daaler 1640.	1+
330	-- 10 cent 1825, 5 cent 1943. 2 st. Plantsrispor.	1+,01
331	-- Gulden 1938, 10 cent 1927, ½ cent 1884. 3 st.	1+,1?/1,1+
332 *	England. Charles I 1625-49. Shilling uå. Seaby 2843.	1+
333	Böhmen, pragergroschen.	1
334 *	Armenien, Levon I 1196-1219.	1/1+
335	Finland. 500 markkaa 1952. OS.	1+
336	-- markka 1890, 50 penniä 1889, 1890. 3 st.	1/1+,1?/1,1
337	Österrike. 50 schilling 1966, Nationalbanken. Y 116.	01/0
338	Turkiet. 50 lira 1971. Y 167.	Proof
339	Slovakien. 20 korun 1941. KM 7.1. Tjeckoslovakien. 50 korun 1973.	01.01/0
340	Saxen. 1/12 taler 1710.	1
341 *	Tyskland. Philip III, dubbelschilling 1561.	1+
342 *	Preussen. 3 groschen 1535.	1/1+
343 *	Köln omkring år 1000. Delvis svagt utpräglad, bucklig.	1
344	Stralsund, witten.	1+
345	Tyskland. 50 pfennig 1938, 1939. Y 43.6,93.1.	1+/.01.01/0
346	-- 1 pfennig 1874 H. Y 1.8. R.	1/1+
347	Bahamas. 2 dollar 1974. Fiji dollar 1970, cu-ni.	0
348	Syd-Korea. 2000 won 1982. I plastetui.	Proof
349	Jugoslavien. 250 dinara 1982, Y 85, 100 dinara 1983, Y 88.	Proof
350	Bermudadollar 1964. 2 st.	Proof, 01
351	Gibraltar. 25 new pence 1971. 2 st. 1972 silverbröllopet.	Proof + frostproof
352	Isle of Man. 25 new pence 1972, silverbröllopet.	Proof

329

332

334

341

342

343

353	-- One crown 1980. drottningmodern och OS.	Proof
354	Polen. 200 zl 1974, 1975, 1976. Y 72, 79, 86. 3 st.	01-01/0
355	-- 100 zl 1973 Kopernikus, 1976 Kościuszko. I kassetter.	Frostproof
356	Western Samoa. Crown 1976, 1980, 1983, Y 20, 35, 53. I kassetter.	0
357	Nya Zeeland, Crown 1977, 1978. Gibraltar crown 1972, Guernsey crown 1972. 4 st i plastkassetter.	0
358	Nederländerna Antillen. 25 gulden 1973. Y 14.	0
359	Italien, årsset 1972, 1976 (4), 1978, 1979. 7 st tills.	0
360	Grekland, årsset 1973, 4 st.	0
361	Irland, decimalset 1969, 1979, 1971 (3). Tills 5 st.	0
362	Australien, årsset 1972 (3), 1974, 1979. Tills 5 st.	0
363	Sydafrika, årsset 1971, 1973 (3). 4 st.	0
364	Israel, årsset 1967, 1968 (3), 1971. 5 st.	0
365	New Zealand, årsset 1969 (2), 1970, 1974 (2), 1978, 1983. 7 st.	0
366	Belgien, årsset 1974. Turkiet årsset 1971. 2 st.	0
367	Sovjet, årsset 1966, 1966-1970. 6 st.	0
368	-- årsset 1964, 1966-1970. 6 st.	0
369	Div utländska mynt. Ca 388 st.	Blandat
370	Sydvietnamesiska mynt 55 st. Sydkorea 10 st. Tills 65 st.	01/0
371	Turkiet, Iran, Indonesien, DDR. 69 st.	01-0
372	Rhodesia 17 st Y 3, 4, 7, 9. ½ penny Y 1 17 st. New Zealand årsset 1964, 6 st. Tills 23 st.	01/0
373	Bolivia Y 66-71 6 st. Colombia 4 st årsset 1969 20 st.	01/0
374	Jamaica Y 29-33 5 st, Barbados Y 1-5 21 st.	01/0
375	Venezuela 3 st, Colombia 5 st, Uruguay 5 st. Tills 18 st.	01/0
376	Nepal 80 st.	1-01/0
377	Tuvalu årsset 1976, 2 st = 14 mynt.	0
378	Grekland 54 st.	01/0
379	Crownmynt, div länder. 11 st.	01/0
380	Som föregående.	01/0
381	Som föregående.	01/0
382	Som föregående.	01/0
383	Norge. 1 kr 10 st, bl a 1958, 50 öre 9 st, bl a 1929, 2 öre 2 st, 1 öre 1910. 29 st.	Blandat
384	Div utländska, bl a Colombia YS 3, Italien 20 cent 1920, öcirk, Upper Canada penny 1857. Tills 24 st.	Blandat
385	Österrike. Kreuzer 1816, myntort A,A,B,E,G,S. 6 st.	01-01/0
386	Polen. 1000 zl 1983 (2), 50 zl 1972, 10 zl 1971, 2 zl 1936 (5).	01-01/0
387	Medaljer. Karl XI, A Karlstens 2:a reg längd, Hild 14, brons. Gustav II Adolf, Hedlingers reg längd, Hild 9b, koppar. Kristina Jean Parise, Hild 39-41, tenn. 3 st.	01/0,01/0.1+
388	Kristina, Enhörnings reg längd, Hild 126, brons. Karl XI av A Karlsten, kröningen 1675, Hild 44, tenn. Karl XI av Enhörnings reg längd, Hild 141, brons. 3 st.	01-01/0

389	Gustav III och Lovisa Ulrika, av Fehrman, Hild 113, silver. Karl XIV Johan av J Lundgren, Lantbruksakad, Hild 77a, silver? Oskar II av A Lindberg, 25-årsjub 1897, 39 mm, brons.	01-01/0
390	Plåtmyntsminiatyr av Lars-Rune Olhans, daler 1715.	01/0
391	Jetonger: Äventyret i rymden, utg av Shell ca 1970. I samlingskarta. 20 st.	0
392	Reklamsedlar 100 kr 1965 "Hallands-Hundringen", 1000 kr 1962 Högerpartiet. Div utländska sedlar 11 st.	Blandat
393	Assignment på Riksens Ständers Bank, Östersund, M von Törne. Blankett å 20 riksdaler banko 182- P 95. Samma men 183-.	0,0
394	Premieobligation 50 kr 1927. Avräkningsnota för aktiehandel i Grängesberg 1917.	0
395	Placat och Förordning om myntet. Stockholm den 7 oktober 1665.	
396	Placat och Påbud angående myntplåtarnas femte utmyntningsgrund, Stockholm den 27 oktober 1666. Placat och Förbud emot riksdalers uppmyntning och uppsmältande. Stockholm den 20 december 1671.	
397	Placat och Förordning Samtida handskrivnen, daterad 21 juli 1677.	
398	Kungl Förordning om myntet. Stockholm den 19 mars 1681. Kungl Förklaringen angående myntplakat den 19 mars 1681. Stockholm den 28 mars 1683.	
399	Kungl Förnyelsen af 1681 års myntplakat och 1683 års deröfver gifna förklaring. Stockholm 16 mars 1686. Kungl Förordningen om stora sjötullen och myntväsendet. Stockholm 15 maj 1686.	
400	Kungl Placat och förordning angående Pommerska Drittels och markstyckeens afskaffande. Stockholm 11 december 1691. Kungl Resolution beträffande banco-wärdet. Stockholm den 11 juni 1698.	
401	Kungl Förordning om carolinernas upphäfvande och silferskiljemyntets förhöjande. Lund den 20 december 1717. Kungl Förordning angående mått och wigt. Stockholm 8 oktober 1733.	
402	Kungl Förordning angående rote och indelnings båtsmäns öfwande i sjöväsendet igenom coop-vaerdie fart. Stockholm 25 oktober 1733. Förordning om 1/8 procent recognition vid utförsel av myntplåtar. Stockholm 6 april 1736.	
403	Plakat om myntplåtars uttagande ur Banken mm. Stockholm 23 oktober 1745. Kungl kungörelse om indragning av tolv daler kopparmynts transportsedlar. Stockholm 6 november 1754.	
404	Kungl Kungörelse angående nya tolf daler kopparmynts banco transport-sedlars utgifwande och gångbarhet. Stockholm den 16 februari 1761. Kungl. Kungörelse emot utspridda rykten om slantarnas värdehöjning. Stockholm den 30 juni 1761.	
405	Kungl Kungörelse om utbytandet av brukade nio och sex daler kopparmynts banco transportsedlar. Stockholm den 1 september 1761. Kungl Kungörelse om upphörande af dubbla och enkla slantars gångbarhet. Haga slott 23 juli 1803. Kungl Kungörelse angående utgifwande af två och tre riksdalers bancosedlar på enkla blad. Stockholm den 9 oktober 1812.	
406	4 brev från CD af Wirsén till L Ahlborn.	
407	Urklipp mm om CD af Wirsén.	
408	Liten tavla med åts och fråns av medalj i tenn över riksbankens första jubileumsfest 1768 av G Ljungberger.	
409	NNÅ 1950 inb i klotband, NNUM 1940-42 inb i klotband, NNUM 1943-45 inb i klotband, NNUM 1950-51 inb i klotband.	
410	Statens Historiska Museum, Tio tusen år i Sverige inb i halvfranskt band.	
411	Fat med infällda G VI A:s kopparmynt.	
412	Tavla med div nålmärken, ca 60 st.	
413	Myntortsmedaljer 10 st silver i etui. Utg av Sporrong.	0
414	Album med numismatiken i reklamens tjänst.	
415	Album med ca 50 st tyska statsnödsedlar från första världskriget.	0
416	Som föregående men ca 80 st.	0

- 417 Som föregående men 39 st.
- 418 Div auktionskataloger och listor, ca 70 st.
- 419 B Ahlströms auktionskataloger nr 1-31, nr 13 och 16 saknas. SVEA:s auktionskataloger 1-8, 10, 12. B Ahlströms lagerlistor 29 st 1962-80, ej alla nummer.
- 420 Skandinavisk Numismatik 1972-75, komplett.
- 421 NNÅ 1969-78, 5 inb, 2 hft.
- 422 H Glück-CG Hasselblad: Årtalsförteckning över Svenska Mynt 1971, 1973, 1975, 1977. I Nilsson: Svenska Mynt. Myntboken 1972, 1985. CI Yngström: Oscar II:s Svenska mynt. Yeoman: Modern World Coins, 8:e uppl. JC Holm: Nordiske Mønter efter 1808. Tills 11 st.
- 423 Div småskrifter. 22 st.
- 424 Olén, Bríta: Lea Ahlborn. Lund 1962, hft.
- 425 Sammling LE Bruun. Text och bilder. Del I och II. Hft.
- 426 Lars O Lagerqvist: Sverige och dess regenter under 1000 år. Inb.
- 427 Lars O Lagerqvist/Ernst Nathorst-Böös: Mynt, Sedlar och Medaljer. Inb.
- 428 Hildebrand BE: Sverige och svenska Konungahusets minnespenningar. Del I och II. Inb.
- 429 Hildebrand BE: Minnespenningar öfver enskilda män och qvinnor. Inb.
- 430 Tingström B: Svensk numismatisk uppslagsbok. 1972. Inb.
- 431 Ahlström-Almer-Hemmingsson: Sveriges Mynt 1521-1977. Inb.
- 432 Felder, Peter: Medailleur Johann Carl Hedlinger. 1978. I kassett.
- 433 Som föregående men utan kassett.
- 434 Platbarzdís A: Sveriges Sedlar I. Lund 1963. Inb. L Wallén: Sveriges Sedlar. Sthlm 1984. Hft. Nils J Lindberg: Riksdalrar präglade i Sverige. Helsingfors 1976. Inb. T Lindgren: Sveriges Mynt 1719-1776. Malmö 1953.
- 435 Lars O Lagerqvist: Axel Wallenberg Medaljer. Inb.
- 436 NM XVII, BE Hyckert, andra uppl 1975.
- 437 NM XXX:1, E Lindberg, XXXIII, XXXIV.
- 438 WD Craig: Coins of the world 1750-1850. Inb.
- 439 Ahlström-Brekke-Hemmingsson. Norges Mynt. Inb.
- 440 Krause-Mishler: World Coins, 1972. Hft. RP Harris: Guidebook of Russian Coins, 1971, inb.
- 441 6 st div småskrifter.
- 442 NNUM 1970-85, ej alla nr. NNÅ 1971-77/78.
- 443 Ernst E Areen: De Nordiska Ländernas Officiella Belöningsmedaljer. Hft.
- 444 NM XXIX: A Wahlstedt: Minnespenningar över svenska män och kvinnor. Text och planscher.
- 445 NM XXXI 1973. SNF:s 110-årsjubileum. B Malmer: Den senmedeltida penningen i Sverige.
- 446 D Sear: Byzantine coins & Their values. 1974. Inb.
- 447 Bakugns Penningarnes Taxering uthi underbemålde Städer. 1681.
- 448 Bakugns penningarnes Taxering uthi underbemålde Städer. 1686.
- 449 Historiskt Museum. Stockholm 1816. Inb.
- 450 Sture Bolin: Fynden av romerska mynt i det fria Germanien. Lund 1926. Hft.
- 451 SNR:s mynttortsmedaljer. 8 st i var sitt etui. Brons.

UPPNÅDDA PRISER
vid
SVENSKA NUMISMATISKA FÖRENINGENS AUKTION
den 5 maj 1992

Nr	Kr	Nr	Kr	Nr	Kr	Nr	Kr	Nr	Kr	Nr	Kr
1	500	51	210	101	800	151	100	201	800	251	120
2	270	52	290	102	260	152	1500	202	350	252	110
3	270	53	110	103	220	153	290	203	230	253	160
4	100	54	1500	104	250	154	200	204	325	254	90
5	750	55	450	105	570	155	220	205	290	255	100
6	280	56	600	106	1900	156	160	206	180	256	55
7	1000	57	650	107	1600	157	80	207	550	257	65
8	475	58	650	108	3100	158	110	208	650	258	375
9	230	59	210	109	450	159	260	209	120	259	75
10	500	60	100	110	550	160	100	210	850	260	240
11	230	61	250	111	425	161	120	211	350	261	55
12	130	62	375	112	280	162	230	212	125	262	60
13	350	63	350	113	130	163	250	213	200	263	60
14	550	64	120	114	130	164	230	214	110	264	55
15	550	65	300	115	130	165	200	215	Å	265	60
16	700	66	200	116	70	166	350	216	120	266	65
17	200	67	950	117	170	167	100	217	89	267	50
18	3000	68	125	118	550	168	220	218	110	268	150
19	75	69	350	119	500	169	230	219	Å	269	140
20	550	70	325	120	130	170	260	220	Å	270	120
21	1000	71	140	121	150	171	120	221	Å	271	100
22	160	72	120	122	750	172	45	222	130	272	50
23	400	73	140	123	90	173	460	223	180	273	325
24	90	74	230	124	160	174	800	224	400	274	160
25	350	75	200	125	230	175	100	225	90	275	275
26	350	76	500	126	80	176	130	226	115	276	280
27	350	77	90	127	95	177	170	227	Å	277	130
28	220	78	375	128	290	178	300	228	Å	278	125
29	550	79	270	129	160	179	25	229	120	279	160
30	550	80	230	130	475	180	170	230	Å	280	50
31	410	81	1000	131	40	181	220	231	Å	281	200
32	2000	82	500	132	60	182	140	232	150	282	25
33	1500	83	220	133	380	183	160	233	Å	283	200
34	300	84	450	134	1400	184	250	234	190	284	75
35	250	85	750	135	1200	185	25	235	110	285	75
36	500	86	600	136	100	186	40	236	110	286	600
37	110	87	170	137	150	187	300	237	100	287	220
38	850	88	260	138	475	188	10	238	80	288	140
39	1100	89	210	139	230	189	110	239	120	289	110
40	100	90	350	140	125	190	400	240	100	290	110
41	2000	91	1100	141	400	191	260	241	25	291	140
42	2100	92	1000	142	425	192	150	242	1500	292	100
43	1700	93	200	143	1200	193	100	243	1700	293	75
44	200	94	950	144	250	194	250	244	600	294	130
45	475	95	500	145	120	195	110	245	110	295	95
46	325	96	225	146	180	196	20	246	90	296	150
47	130	97	230	147	130	197	100	247	160	297	80
48	260	98	200	148	70	198	1600	248	200	298	120
49	390	99	220	149	100	199	1700	249	210	299	210
50	180	100	120	150	1500	200	650	250	130	300	290

Nr	Kr	Nr	Kr	Nr	Kr	Nr	Kr	Nr	Kr	Nr	Kr
301	220	331	4500	361	800	391	100	421	60	451	650
302	225	332	140	362	2200	392	100	422	460	452	350
303	200	333	400	363	100	393	45	423	85	453	425
304	150	334	400	364	600	394	50	424	60	454	270
305	110	335	100	365	500	395	55	425	Å	455	275
306	110	336	100	366	700	396	55	426	Å	456	4700
307	150	337	130	367	2000	397	150	427	Å	457	3500
308	130	338	110	368	500	398	100	428	Å	458	160
309	40	339	55	369	600	399	25	429	160	459	600
310	40	340	100	370	280	400	160	430	Å	460	600
311	45	341	90	371	1000	401	160	431	250	461	250
312	45	342	100	372	80	402	10	432	Å	462	100
313	25	343	170	373	1500	403	400	433	Å	463	65
314	35	344	120	374	3200	404	Å	434	Å	464	100
315	120	345	140	375	1000	405	Å	435	85	465	160
316	70	346	375	376	600	406	Å	436	50	466	170
317	60	347	375	377	425	407	700	437	110	467	230
318	65	348	150	378	65	408	160	438	Å	468	425
319	300	349	475	379	70	409	350	439	150	469	220
320	30	350	425	380	120	410	350	440	95	470	170
321	120	351	375	381	120	411	180	441	100	471	60
322	170	352	325	382	375	412	Å	442	50	472	50
323	70	353	130	383	425	413	230	443	60	473	35
324	85	354	50	384	425	414	60	444	45	474	180
325	50	355	85	385	400	415	Å	445	65	475	65
326	40	356	60	386	400	416	500	446	90		
327	55	357	75	387	160	417	Å	447	60		
328	75	358	85	388	180	418	310	448	60		
329	70	359	140	389	150	419	Å	449	325		
330	85	360	30	390	100	420	60	450	650		

En bankkrasch år 1879

I dessa bankkrisernas dagar kan det kanske vara av intresse att påminna om en finanskräll som inträffade 1879 och som genljöd över hela landet. Denna krasch förde med sig konkurser, ruiner och självmord i långa banor.

Det var den tidens största svindelföretag – Göteborgs Handelskompani – som då, 1879 på våren, störtade samman. Ursprungligen angav Handelskompaniet, vilket stiftats 1871, som sin uppgift köpmanskap, men det bedrev främst bankiraffärer till utveckling av svensk industri- och affärsverksamhet samt underlättande av likvider med utlandet. Aktiekapitalet, 5.400.000 kronor, tecknades i främsta rummet av några av Göteborgsbörsens finaste namn, vilka såsom inbjudare till företaget magnetiskt drog efter sig hela svärmen av större och mindre aktietecknare. Aktierna kostade bara 180 kronor stycket, och tack vare de hägrande framtidsmöjligh-

terna i detta företag väntade man större räntor än de "snåla" men ärligare bankerna kunde ge.

Den egentlige initiativtagaren var den göteborgske köpmannen David Otto Francke, (1825–1892), en av den tidens mest vittutsävande finansärer, och han ledde dess öden till slutet. Men vid sidan om honom stod som inbjudare till aktieteckning sådana män som Oscar Dickson, Ivar Wærn och Ad. Th. Rhöss. Senare ingick också Erik Wijk i styrelsen. Det skulle dock visa sig att dessa personer inte hade ringaste del i de oegentligheter som komma skulle. Men de berömda namnen gjorde att allmänheten lät dupera sig. När nya pengar behövdes var förtroendet så stort att en andra emission av aktier i början av 1873 inom kort fulltecknades, och av premien, 120 kronor per aktie lades en miljon till reservfonden och resten, 200.000 kronor, till en annan fond.

Redan efter fem år visade det sig

emellertid det hela vara en lysande bubbla som när som helst hotade att spricka. Och så kom sammanbrottet 1879. Över många gick denna krasch som en veritabel förödelse, vars verkningar kändes i årtal. Affärshus gick i konkurs, fabriksverksamheten för-lamades och mängder av småfolk ruinerades och fick gå från hus och hem. Aktierna, som var uppe i 380 kronor, sjönk så småningom och var till sist osäljbara sedan de berett en lysande premievinst åt de grundare och andra som vetat rätta tiden att göra sig av med dem.

Det var känt att kompaniet i och för sin stora andel i den då under byggnad varande Bergslagsbanans obligationslån varit tvingad att anlita betydliga utländska krediter. Detta sedan det visat sig att försöken att införa obligationerna i alla möjliga kassor, till och med välgörenhetsinrättningar, ej var till fyllest. I sin nöd hade kompaniets chef även tillgripit utvägen med ett lot-

Serie C. N° 553

Rdr. 1800 Rmt.

Tio Aktier i Aktiebolaget GÖTEBORGS HANDELSKOMPANI.

INNEHAFVAREN

af detta Aktiebrev tillförsäkras härmed för inbetalda beloppet
af Tio Aktier i Aktiebolaget Göteborgs Handelskompani af

ETT TUSEN ÅTTA HUNDRA RIKSDALER RIKSMYNT

en motsvarande andel i bolagets tillgångar och vinst i
öfverensstämmelse med af Kongl. Maj^{ts} fastställd bolagsordning.

Göteborg, den 10de Oktober 1872.

AKTIEBOLAGET GÖTEBORGS HANDELSKOMPANI.

Ivar W. S. P. Francke

*Richard
Ad. H. Öhrn*

Med detta Aktiebrev åtföljer Talon jemte Kuponger.

Meyer & Köster, Göteborg

Aktiebrev i Aktiebolaget Göteborgs Handelskompani från år 1872, utförd i litografi av Meyer & Köster i Göteborg.
Foto: Gunnel Jansson, RIK-foto.

terilån på 10 miljoner francs. I detta syfte utnyttjades som bulvan ett handelshus i Genève, Köckert-Haltenhoff & Co, som inte hade något gott rykte. Men försöket misslyckades. Bättre framgång hade man med försöken att med obligationerna som hypotek uppbbringa kapital i utlandet. Personer med de mest respektabla namn fanns bland undertecknarna. Men detta blev också den tuva som stjalpte hela det stora lasset. Det var nämligen uppsägningen av en stor utländsk kredit på £40.000 sterling som knäsatte denna den första egentliga "credit mobilier" i Sverige. Den 18 januari 1879 kom betalningsinställelsen. Underrättelsen slog ned som en bomb i samhället. Den 24 april ingavs konkursansökan, omfattande den största summa som dittills förekommit i Göteborg. Tillgångarna utgjorde 14.413.812 kronor och skulderna 8.954.000 kronor förutom räntegarantier och ansvarsförbindelser. Här var emellertid att märka att många av tillgångarna var påhitade, då de ej motsvarades av annat än penningvärde.

Hela aktiekapitalet var förlorat, och i fortsättningen av den trassliga här-

vans utredning visade det sig att stora förluster åsamkats inhemska och ännu mera utländska fordringsägare. Om man bara tar ett exempel så lär bröderna Dickson ha förlorat ca 900.000 kronor - ett för tiden enormt belopp. Det värsta var dock att kraschen på ett mycket menligt sätt försämrade Sveriges kredit i utlandet under en längre tid.

Bäst klarade sig företagets chef D.O. Francke. Han hade nämligen i god tid "säkrat" 600.000 kronor och fick sitta kvar som disponent för det konkursdrabbade, men rekonstruerade Rosendahls fabriksbolag med 10.000 kronor i lön jämte fritt förfogande över ett palatsliknande hus i Mölndal och andra förmåner.

Francke har karakteriserats som "ett typiskt exempel på företagare, som sköta sig utmärkt i en högkonjunktur men stå allddeles handfallna i en lågkonjunktur, som de aldrig förutsett" (Brisman). Redan i livstiden var Francke en legendarisk person. Arbetarna, bland vilka han åtnjöt en viss popularitet på grund av sina penningutlåningar, talade om hur han utbytte den svarta kalotten på sin kala hjässa

mot en röd, då han var på dåligt humör, och initialerna "D O F" över porten till en av Franckes fabriker uttyddes skämtsamt som "Den Oförskämde Fan". Efter hans hastiga bortgång 2 januari 1892 spreds rykten av olika slag, både om att hans död ej skulle ha varit naturlig och om att hans kremerade lik blott varit en vaxbild, medan han själv rymt utrikes.

I Mölndal lever Franckes minne kvar - han kallades "Mölndalskungen". Kommunalt var han mycket aktiv, särskilt i skolfrågor. Han tycks ha insett värdet av att hans arbetare ej var alltför okunniga. Götiska förbundets skola i Mölndal understöddes ekonomiskt av honom både genom årliga bidrag och genom instiftande 1872 av en stipendiefond.

Ian Wiséhn

Litteratur:

Brisman, S., *Sveriges affärsbanker*. Stockholm 1924.
Gillingstam, H., Otto Francke. *Svenskt Biografiskt Lexikon*, band 16, Stockholm 1964-66.
Indebetou, G., *Svenska aktiebrev före år 1880*. Stockholm 1925.
Lazarus (= P. Meijer Granqvist), *Svenska millionärer*, vol 1, Stockholm 1897.

**UR STYRELSENS
ÅRSBERÄTTELSE FÖR ÅR 1992**

Styrelsen har från årsmötet 1991 haft följande sammansättning:

Ordf T Sundquist, v ordf M Greijer, sekr G Wahlquist, kassaförv U Nordlind.

Övriga: A Frösell, B Rådström, U Ström.

Suppleanter: K Jonsson, I Wiséhn, K Holmberg, R Sjöberg.

Styrelsen har under året hållit 6 protokollförda sammanträden.

Utöver styrelsen har arbete pågått i olika kommittéer.

Årsmötet 1992 avhölls i Riksarkivet, Stockholm. Följande belöningar utdelades:

Föreningens förtjänstmedalj tilldelades Madeleine Greijer, Solna. Föreningens guldnål för förtjänstfullt arbete till Monica Golabiewski Lannby och Ian Wiséhn. Föreningens guldnål för 40-årigt medlemskap till: Lars Björklund, Älvsjö; Arvid Brandt, Söderhamn; Rune Lindström, Lidingö och Gunnar Åkerblom, Stockholm.

Beträffande verksamheten i övrigt under året hänvisas till vad som publicerats i *Svensk Numismatisk Tidskrift* och i *Nordisk Numismatisk Unions Medlemsblad*.

Sven Svenssons stiftelse för numismatik:

Föreningens ordinarie representanter i stiftelsen har varit T Sundquist, N-U Fornander och U Nordlind, suppleanter har varit K Jonsson, A Frösell och F Olrog. Kontrollant för samlingarna har varit T Sundquist.

Gunnar Ekströms stiftelse för numismatik:

Föreningen har representerats av U Nordlind (ordinarie) och B Tarras-Wahlberg (suppleant)

Medlemmar

Den 31 december 1992 uppgick föreningens medlemsantal till 869 juridiska och enskilda medlemmar.

Föreningens ekonomi framgår av vinst- och förlusträkningen.

Medlem som önskar en fullständig årsberättelse kan vända sig till kansliet.

**Vinst- och förlusträkning för Svenska Numismatiska Föreningen
för räkenskapsåret 1.1.1992 – 31.12.1992**

Inkomster

<i>Medlemsavgifter</i>			
Årsavgifter			138.735:—
<i>Intäkter av kapital</i>			
Räntor å bankräkning, postgiro och obligationer			154.409:34
<i>Försäljningsresultat</i>			
Samlarmynt	19.330:30		
Medaljer	6.372:—		
Litteratur	15.948:—		
Auktioner	34.285:—		75.935:30
<i>Övriga inkomster</i>			
Diverse inkomster	330:—		
NNUM	2.008:32	2.338:32	
		<u>Summa inkomster</u>	<u>371.417:96</u>

Kostnader

<i>Personalkostnader</i>			
Löner	31.200:—		
Sociala avgifter	6.820:—		38.020:—
<i>Övriga kanslikostnader</i>			
Försäkring			1.094:—
<i>Kontorsomkostnader</i>			
Telefon	1.740:—		
Kontorsmateriel	2.276:—		
Tryck, foto	6.829:—		
Allmänna omkostnader	6.302:50		
Porton	5.928:99		23.076:49
<i>Föreningsverksamhet</i>			
Avgift till Nordisk Numismatisk Union (NNU)	1.718:—		
Avgifter till Internationella Numismatiska kommissionen m fl föreningar	874:50		
Årsmöte, klubbafnär	8.244:—		
Representation, gåvor m m	675:20		
Bibliotek (inbindning, inköp)	956:—		12.467:70
<i>Tidskrifter</i>			
SNT	206.376:—		
Bidrag från numismatiska stiftelser	— 145.000:—		61.376:—
<i>Inköp</i>			
Till SNF:s egen medaljsamling			3.025:—
<i>Försäljningsresultat</i>			
Jetonger			1.797:—
		<u>Summa kostnader</u>	<u>140.856:19</u>
Överskott att tillföras kapitalet			<u>230.561.77</u>
		<u>Summa</u>	<u>371.417:96</u>

Balansräkning för Svenska Numismatiska Föreningen

Tillgångar	31.12.1991	31.12.1992
Kontanter	7.535:80	1.020:50
Postgiro	245.864:03	3.878:04
Banktillgodohavanden	206.766:70	106.091:70
Obligationer	1.051.600:—	1.251.600:—
Aktier	—:—	99.598:—
Aktiefond	200.000:—	200.000:—
Inventarier	1:—	1:—
Föreningens medaljsamling	1:—	1:—
Föreningens bibliotek	1:—	1:—
Lager: samlarmedaljer	6.882:—	6.882:—
samlarjetonger	1.000:—	1.000:—
litteratur	1.000:—	1.000:—
Fordringar	671:50	97:50
Summa	1.721.323:03	1.671.170:74

Skulder och eget kapital

Donationsfonder och andra fonder

C W Burmesters medaljfond	125.878:40	134.240:40
C W Burmesters förlagsfond	200.634:—	186.835:—
N L Rasmussons stipendiefond	47.471:30	50.959:30

För särskilda ändamål reserverade medel

Belöningsmedaljers fond	9.228:20	6.303:20
-------------------------	----------	----------

Övriga skulder

Källskatt	4.600:—	2.600:—
-----------	---------	---------

Balanserade medel

Förskottsbetalda medlemsavgifter	45.470:—	875:—
Prenumerationsavgifter, NNUM	4.375:—	—:—
Förskottsbetalda Brennermedaljer	20.375:—	—:—
Förskottsbetalda minnesmynt, Gustav III	174.650:—	—:—
Förskottsbetalda NM XXXVIII	29.845:06	—:—
Föreningens eget kapital	1.058.796:07	1.289.357:84
Summa	1.721.323:03	1.671.170:74

Börsvärde på aktier 31.12.1992	89.100:—
Börsvärde på aktiefond 31.12.1992	265.178:—
Börsvärde på obligationer 31.12.1992	1.405.351:—

Nya Ryssland reformerar ordnarna

Enligt projekten skall Ryssland instifta:

Hedersorden (Орден Почёта - <årdjen patjåta>). "På vit emalj dubbelörn och lagerkrans". Avsedd för insatser inom näringsliv, vetenskap, kultur, fredsbevarande verksamhet, välgörenhet och barns fostran. Antal klasser ej angivet - förmodligen bara en.

För förtjänster om Fosterlandet (3a заслуги перед Отечеством - <za zaslúgi péred atéjstvom>), uppges vara Rysslands högsta orden med fyra klasser "som det var i Ryssland förr i tiden" (menas storkors, kommandör etc?). Skall också finnas en militär variant med svärd.

För personligt mod (3a личное мужество <za litjnoe múzjestvo>).

För militära förtjänster (3a военные заслуги. - <za voénnyje zaslúgi>)

S:t Georgsorden (återinstiftas), (Орден Святого Георгия - <órden svjatógo giórgija>) - uteslutande för utdelning i krigstid.

Den medalj ("orden"?) som avbildas är ej omnämnd i artikeln, men texten på framsidan ("Åt det fria Rysslands försvarare") samt bilden av "Vita huset" antyder att den utdelas till folk som gjort insatser i samband med augustikuppen i fjol. Intressant dock att åtsidan visar ett kors och i dess mitt S:t Georg (Moskvas och Rysslands symbol).

Som synes tycks man inte ha ambitionen att - med undantag för S:t Georg och den eventuella klassmarkeringen av den andra nämnda - anknyta till det gamla Rysslands fina och "västerländska" traditioner. Synd.

Jan Erik Walter

Tillägg:

Ovanstående enligt rapport i en rysk dagstidning nyligen. Ämnet behandlas även i en artikel av Tom Lifka i *The Journal of the Orders and Medals Society of America - The Medal Collector*, Vol. 43, No. 8, August/September 1992, s. 15, enligt vilken Ryska federationens högsta sovjet (!) genom ukas (lag) den 31 mars 1992 även beslutat att behålla Suvorov-, Ushakov-, Kutuzov-, Nakhimov- och Alexander Nevsky-ordnarna, troligen utan kommunistysymboler.

L. P-n

FÖR BARN
MED CANCER KAN
LIV OCH HÄLSA VARA
EN FRÅGA OM
RESURSER.

BARNCANCERFONDEN
POSTGIRO 902090-0

Lars O Lagerqvist

Vid Svenska Fornminnesföreningens årsmöte den 25 februari 1993 fick Lars O Lagerqvist, chef för Kungl Myntkabinettet, ur riksantikvarie Margareta Björnstads hand motta det stora Hildebrandspriset om 25.000 kr med följande motivering:

Lars är en företrädare för den vetenskap som sedan århundraden intagit en speciell ställning i det svenska forskarsamhället, nämligen numismatiken. I landets källmaterial finns unika möjligheter att utveckla och förnya denna forskning, och där har Lars med den största framgång och i ledande ställning, främst i sin egenskap som chef för Kungliga Myntkabinettet, gjort centrala insatser. Sedan över 40 år har Lars varit denna institution och Statens Historiska Museum trogen i olika befattningar, och sedan tio år haft huvudansvar för vad som kan kallas samhällets numismatiska ansikte. Med sin stora lärdom, markerad i säkert över 700 skrifter, från större arbeten till

mindre artiklar, har Lars väglett flera generationers forskare genom myntens, särskilt de vikingatida och medeltida, och medaljernas värld och de samhällen och makthavare de speglar. I detta ligger ett djupt kulturhistoriskt intresse, framfört i mängder av föreläsningar och diskussioner på ett sällsynt intresseväckande och spirituellt sätt.

Till allt detta kommer flera sidospår, inte minst ett i flera böcker redovisat intresse för och nyfikenhet på en särskild provins i landet, en av de finaste, nämligen Dalarna. Lars är även internationalist. Det kan här räcka med att påpeka att han sedan nästan tjugo år tillbaka har det stora förtroendet att vara president i *Fédération Internationale de la Médaille*. Ett annat av hans intressen gäller matens och dryckernas kulturhistoria, manifesterat bl a i den klassiska utställningen "Den ärbara Vällusten".

Vi vill alla på det varmaste visa pristagaren vår stora uppskattning och beundran. Han företräder det finaste vi kan uppbrija i våra kretsar, nämligen lärdom, klokhed, humanism och – inte minst – humor.

Margareta Björnstad

Lars O Lagerqvist. Foto: M Golabiewski Lannby, Bryssel 1991.

Motionsfloden (8)

Jfr SNT nr 8:1992, s 203

Emot förmodan blev det ej heller denna gång något positivt reaktion i konstitutionsutskottets betänkande (1992/93:KU7) av den 19/11 1992, vari utskottsmajoriteten (s, c) hemställde om avslag på de väckta motionerna med något föräldrade och delvis felaktiga argument. Således sades medaljen Förberömliga gärningar sedan 1944 ha "delats ut vid 18 tillfällen", fastän inalles 199 medaljer beslutats vid 124 konsejer eller regeringsammansträden! Ej heller korrekt är att tala om "ett Svärdsstecken för *underofficer* och en Svärdsmedalj för *manskap*" – även om så ännu stod i 1952 års ordensstadgar, upphörde de för tjugo år sedan inom försvarsmakten och 1983 års "NBO" har medfört en annan nomenklatur. Vidare var Vasaorden ursprungligen avsedd för (fria) "konster", varmed – enligt professor Bengt Hildebrands utredning i 1944 års ordensverk – ej förstods "konst" i vår tids bemärkelse, även om detta ord oegentligt insmugit sig i 1902 och 1952 års stadgar. Ingen – så enligt utskottet – har väl hävdats, att "1975 års reformering av det svenska belöningsystemet föregicks av ett grundligt (min kursiv) utredningsarbete" eller – så enligt KU:s mening – "har de argument som låg till grund för reformen fortfarande viss tyngd"? Läser ej utskottet de avrättade motionerna eller de andra debattinlägg, som så grundligt med bl.a. internationella paralleller söndermulat "finansdepartementets stora röda" (Ds Fi 1972:5)? Med

vilken rätt uttalade sig vidare "de personalorganisationer som företrädde det övervägande antalet statsanställda" på andra medborgares vägnar? Vem företrädde dem i remissbehandlingen? Reservation 2: Ordensväsendet m.m. (mom 2) av m, fp, kds och nyd konstaterar helt sakligt, att under den tid som därefter förflutit dessa argument förlorat mycket av sin tyngd (om de nu någonsin haft någon!), "medan betydelsen av de historiska traditionerna fått en starkare betoning". Utskottets ende ordensdekorerade är förutv statsrådet (s) Odd Engström, storkors av påvliga Piusorden, kan tilläggas. Remissyttranden har icke infordrats och emot vanan refererades ej heller inkomna spontanremisser – tydligen lika obekväma som en utredning!

Vid debatten i kammaren företrädde utskottet av fru Catarina Rönnung, född bankdirektörsdotter Heggren, i Vetlanda (s), folkhögskolelärarinna i det "civila" (Snabbprotokoll 1992/93:36. Onsdagen den 2 december 1992. 4§ Allmänna helgdagar m.m., s. 2-5). Hon hade ingen lyckad dag i talarstolen, fastän hon inledde avsnittet med ett "hör och häpna, att återinföra ordensväsendet i Sverige". Nog kunde åhörarna (och läsarna) häpna över alla flaskor om att "Sverige varit mer modernt och framsynt än övriga länder" (ingen falsk blygsamhet där), att den mänskliga fäfangan kanske vore "möjligt att något stävja i en modern demokrati" och i sin slutreplik tyckte fru Rönnung, att "Sverige som en modern stat borde låta sig nöja med att ordensväsendet avskaffades 1975" men

– apropå "tingel-tangel" kunde man ju "med litet och skicklighet komma i åtnjutande av någon trevlig medalj att hänga på bröstet"! På vad sätt ordenstecken vore *otrevligare* än medaljer, upplystes ej den fäkunnige, och skall verkligen en modern stat övervältra på universiteten att belöna socialdemokratiska politiker, så att dessa – även utan lärda meriter – kunna stoltsera med hedersdoktorat? Den fäfänga "makt-eliten" må tydligen gärna dekoreras med titlar och stora medaljer, men ej den enskilde medborgaren. Icke ens det realsocialistiska föregångslandet DDR resonerade så cyniskt och ytligt. Motionärernas talan fördes elegant av herrar Henrik S. Järrel och Pehr Löfgreen (m). Fru Rönnung motsade f.ö. sig själv, när hon i anf. 3 slog vakt om Första maj som helgdag, fastän hon i anf. 1 uttalat, att "traditioner är inte enbart av goda därför att de är historiska"; man bör nog vara konsekvent, för att bliva trodd!

Beslut fattades efter 23§, varvid utskottets hemställan bifölls med 168 röster mot 139 för reservation 2 av Birger Hagård m.fl. 6 ledamöter avstodo från att rösta.

I motion till ombudsmötet (i anslutning till kyrkomötet) 1992:541 om avtäckning av avgående kyrkomötesledamöter föreslog kontraktsprosten Eric Lundqvist i Norrköping, att en lämplig minnesgåva, exempelvis i form av en enkel medalj/brosch, kunde överlämnas som minne och tack till avgående kyrkomötesledamöter.

Leif Pahlsson

RECENSION

Roderick T. Williams: The silver coinage of Velia. Royal Numismatic Society, Special Publication No. 25. London 1992. ISBN 0 901405 31 0. 151 s., 47 pl. Distribueras av Spink & Son Ltd., London. Inb., GBP 50:00 + 6:00 porto.

Det persiska hotet efter det lydiska kungadömets fall föranledde en stor del av befolkningen i det joniska Fokaia vid Mindre Asiens västkust att lämna sin stad och söka ett nytt hem i väster. Efter åtskilliga irrfärder lyckades fokaierna att omkring år 535 grunda Velia vid den italienska västkusten, drygt tio mil söder om Neapel. Velia var den sista koloni, som grekerna förmådde att etablera på Italiens västkust. Dess senare historia är känd endast i brottstycken, då de historiska källorna sällan nämner staden annat än i förbigående. Samhället tycks ha varit välmående och uppvisar en lång och varierad präglning av silvermynt och bronsmynt, en av de kvantitativt mest betydande i denna del av den grekiska världen.

Williams studie av Velias silvermyntning är en i stort sett fullständig corpus och utgör ett värdefullt bidrag till kännedomen om Storgreklands mynthistoria. Den ersätter den så sent som 1986 utkomna monografin av G.L. Mangiari, *Velia e la sua monetazione*.

I likhet med andra forskare är Williams av uppfattningen att silvermyntningen började redan något eller några år efter Velias grundläggning och avslutades vid tiden för Pyrrhuskrigen, d.v.s. pågick i omkring 250 år. Williams arbete visar emellertid klarare än som var känt tidigare att den förhållandevis omfångsrika präglingen (305 fränside- och 433 åtsidestampar; 639 stampkombinationer) torde koncentreras till vissa perioder. Författaren sätter den ojämna myntningen i samband med de sedan 300-talets början allt vanligare krigen, där de inhemska folken, för Velias del främst lukanerna, spelade en allt större roll.

I sin indelning av präglingen i perioder följer Williams i huvudsak C.H.V. Sutherland (*SNG Great Britain*, Vol. V, del II), dock med två undantag.

Det första undantaget rör Sutherlands period II. Ett antal didrakmer av typ kvinnohuvud/lejon med mer eller mindre utpräglade arkaiska drag placeras nu i början av period IV och dateras till 300-talets början, medan de första didrakmerna i period III (Athena med attisk hjälm/lejon slår

hjärt) dateras så tidigt som 440/435, och anges således vara samtida med de första didrakmerna från den då nyligen grundade kolonin Thurium på den apenninska halvöns ostkust. Williams hypotes får visst stöd av de fåtaliga registrerade myntfynden och jämförelser avseende myntbildens stil och myntens vikt. Någon övertygande förklaring varför man återgick till en tidigare använd myntbild med starkt arkaiserande stil kan han dock inte lämna. Även om det av en eller annan anledning finns kvardröjande arkaiska "konservativa" drag hos andra myntserier, känner recensenten inte till någon direkt parallell inom hela den grekiska numismatiken.

Det andra undantaget är av mindre betydelse. Till Sutherlands nio perioder fogar Williams en tionde, där han placerar en liten grupp didrakmer av typ Athenahuvud med attisk hjälm/gående lejon med ugglan ovanför lejonet. Williams är osäker var denna grupp borde placeras, men föreslår i första hand ett datum kring år 300 och en placering mellan perioderna VII och VIII (Philistion och caduceus-gruppen). Williams argument på den punkten är föga övertygande. Sutherlands placering av gruppen i slutet av period V kvarstår än i dag som den mest övertygande.

Williams avstår från att ta direkt ställning till frågan huruvida Velia vid sidan om drakmerna i period I (lejonprotom/inkus kvadrat) präglat mindre valörer. Man får emellertid ändå intrycket att han inte fullt delar A. Furtwänglers uppfattning att alla småmynt med samma myntbild som Velia (högeravd protom) skulle präglats av Massilia.

Ett mycket förtjänstfullt arbete har Williams lagt ner på att särskilja de mynt, vars tillhörighet till den officiella präglingen kan ifrågasättas, i första hand på grund av avvikande stilistiska drag och för att många av dem är underviktiga och/eller pläterade. Med få undantag är dessa mynt präglade under antiken och i stort sett samtida med sina "officiella" förebilder. Frågan var de präglats är fortfarande olöst. Williams betecknar dem som "lukaniska", d.v.s. härstammande från de italiska stammar, som bebodde de till Velias territorium gränsande områdena. I något fall är det dock visat att stampidentitet mellan pläterade och fullvärdiga mynt föreligger, vilket skulle kunna tyda på att även staten Velia kan ha använt sig av sådana metoder, t.ex. för att betala legotrupper, som anlätades i de många krigen under 300-talets andra hälft och in på 200-talet. Den kvantitativa betydelsen av den "inofficiella" präglingen framgår bl.a. av att antalet kända inofficiella åt-

sidestampar i period VI (myntmästare/grävör Kleudoros) är större än antalet "officiella" stampar. Hos den samtida präglingen av Neapolis, Thurium och Tarent känner man endast förhållandevis få pläterade mynt eller stilistiskt avvikande kopior med full vikt. Således kvarstår frågan, varför lukanerna själva kopierat Velias didrakmer och ej de från exempelvis Thurium. På grund av den mycket höga tekniska standarden under Kleudoros borde ju de samtida, för det mesta mindre väl utförda, statererna från Thurium varit något enklare att efterbilda.

Recensenten hade gärna sett en utförligare diskussion av sambandet mellan silver- och bronsmyntningen; den senare fortsatte långt efter att silvermyntningen upphört och har först under senare tid i mera omfattande grad börjat publiceras, dock främst i mindre lättillgänglig litteratur. Men detta hade å andra sidan sprängt ramen för Williams innehållsmässigt mycket digra verk.

Boken är väl genomarbetad och behäftad med endast få oklarheter, av vilka en skall nämnas. En antik imitation, kat.nr 384.1, och ett genuint exemplar, kat.nr 540 (b), anges vara försedda med det stampidentiska kontramärket "örn med utbredda vingar". Läsaren får intrycket att det här skulle vara fråga om ett antikt - och i så fall mycket sällsynt - kontramärke. Båda mynten finns i staden Milanos myntkabinett. Kontramärket är emellertid örnen som ingår i den under 1500-talet i Milano härskande släkten Gonzagas vapen, och torde äsatts mynten då de införlivades i familjens samling.

Avbildningarnas kvalitet är utmärkt. Ändå hade man önskat sig förstoringar av framför allt de fåtaliga diobolerna och obolerna samt drakmerna i sektion I, som ofta har högt relief och där viktiga partier skuggas, något som minskar avbildningarnas värde vid stampidentifiering hos nypublicerade mynt.

En annan oklarhet är hur långt fram i tiden Williams konsulterat auktionskataloger och liknande litteratur. Exempelvis verkar de i Hess 253 (1983) publicerade sju didrakmerna från olika perioder ej ha beaktats, medan en så sen publikation som *Bank Leu/Spink 45* (1989) konsulterats.

Allt detta är dock randmärkningar. Williams bok är en milstolpe i litteraturen om Storgreklands mynthistoria och kommer att så förbli under överskådlig framtid. Den kan varmt rekommenderas.

Gerhard Miksche

Bli medlem i SVENSKA NUMISMATISKA FÖRENINGEN!

Årsavgiften är 175 kr. Som medlem får Du SNT automatiskt.

Du kan också enbart prenumerera på tidningen. Det kostar endast 125:- för tio nr per år.

AUKTIONER

SVENSKA

- April 15-16 Stockholm, Auktionsverket
17-18 Stockholm, B Ahlström
Mynthandel
21 Stockholm, Svenska Numismatiska Föreningens auktion
- Endast för medlemmar!

UTLÄNDSKA

- April 1-2 Zürich, Spink Taisei
1-3 New York,
Bowers & Morena
14-16 Köln, Münz Zentrum
19-20 Maastricht, van der Dussen
21 London, Glendining's
27-28 Paris, Crédit del la Bourse
- Maj 5-7, 10 Frankfurt, Peus Nachf.
12 London, Glendining's
12-15 München, Hirsch Nachf.
15 Helsingfors, Holmasto
17-19 Frankfurt, Frankfurter
Münzhandlung
24-25 Zürich, Leu Numismatics
Ltd.
- Juni 9 London, Glendining's
12 Brüssel, Elsen
14-16 New York,
Bowers & Morena
16 London, Spink
23 London, Glendining's
- Juli 7 London, Glendining's
14-15 Melbourne, Spink Noble

MÄSSOR

SVENSKA

- April 24-25 Helsingborg, FRIMYNT 93

FRÅGESPALTEN

Hej redaktionen!

"Frågespalten" i nr 1 • 93 gav mig ett igenkännande leende på läpparna. Jag har nämligen en 10-öring med samma åverkan. Till skillnad från de beskrivna 10-öringarna är min en slitet av årgång 1887. Eftersom *hela* myntet är slitet måste den höga kanten ha åstadkommit betydligt senare. Måtten verkar vara ganska lika de som myntet från 1950 har:

diameter: 14,5 mm
kantjocklek: 1,3 mm
vikt: 1,38 g

Jag har alltså ingen förklaring, utan vill med mitt brev endast komplettera de tidigare observationerna.

Lund den 15.2.1993 *Bernt Theelin*

FÖRENINGAR

ALINGSÅS NUMISMATISKA FÖRENING har möten första torsdagen i februari - april och oktober - december i Sparbankens filmsal kl 19.00. Upplysningar: tel 0302-130 69.

ESKILSTUNA NUMISMATISKA FÖRENING har möten på Nya Gästis kl 19.00 sista tisdagen i varje månad utom december. Auktion varje gång.

FAGERSTABYGDENS MYNTKLUBB sammanträder första helgfria måndagen i varje månad (utom i juli och augusti). Apollögården vid Almvägen, Fagersta. Tid: kl 19.00. Upplysningar: tel 0223-116 71.

FALU-BORLÄNGE MYNTKLUBB. Möteslokaler Borlänge, Samlaren, biblioteket Borgånsvägen, Falun, Kristinegården, Kristinegatan 9-11. Uppl tel 0243-258 56.

GÖTEBORGS NUMISMATISKA FÖRENING. Auktionsmöten med föredrag hålles andra måndagen i månaden kl 18.45 i Traktören (Tr), Köpmansgatan 20. Studiecirkelnarna möts i klubblokalen (KL), Jungmansgatan 57, 18.30. Medaljcirkeln 1:a onsd och Fotocirkeln 3:e onsd. Antik- och Medeltidssektionen 4:e torsd och Utlandscirkeln sista sista tisd i månaden. GNF, Box 5289, 402 25 Göteborg. Kontaktman: Bo Nordell, 031-10 65 49 (dagtid). Anbud: Anders Falk, 031-13 31 41.

HALMSTADS MYNTKLUBB har möten med auktion i IOGT-lokalen, Murareg 30, Halmstad, kl 18.30 den fjärde måndagen i varje månad utom juli. Upplysningar: 035-12 96 76.

HÖÖRS MYNTKLUBB har möte med auktion i Höörs Plåts matsal den andra torsdagen i varje månad utom juni-aug. Upplysningar: Evert Olofsson 0413-221 51.

KALMAR MYNTKLUBB har möten första helgfria tisdagen i varje månad (utom juni - augusti) kl 19.00 i SPF, S. Långgatan 39, Kalmar. Upplysningar: 0480-159 29, 703 43.

KARLSKOGA NUMISMATISKA FÖRENING har möten andra onsdagen i varje månad (utom juni, juli och aug.) kl 19.00 i S-E-Banken, Torget, Karlskoga. Auktioner vår och höst. Upplysningar 506 41 eller 365 39.

KATRINEHOLMS MYNTKLUBB har möten första helgfria onsdagen i varje månad i SPF-lokalen, Djulög. 51, Katrineholm. Upplysningar: tel 0150-210 45 el 151 00.

MYNTKLUBBEN KLIPPINGEN har mynträff första tisdagen i jan.-april, sept.-dec. Lokal: Åkersviksskolans matsal, N Järnvägsgatan, Sundsvall, kl 19-21. Information om mynt, värdering, auktion, lotterier. Köp och sälj. Tel. 060-55 64 18, 11 35 03.

LUNDS NUMISMATISKA FÖRENING. Mynträffar med aktiviteter och auktion 7/4, 5/5 i "Utbildningshuset", Åkergr. 1, Lund. Upplysningar: vard 046-14 43 69 kvällar 046-13 46 47.

FÖRENINGEN NORDVÄSTMYNT håller sammanträde med auktion i Folkets Hus, Klippan, kl. 19.00, andra fredagen i varje månad. Upplysningar och auktionslista tel. 0451-132 88.

NOLA MYNTKLUBB har möten 3:e tisdagen varje månad augusti - april, utom december. Lokal: Nolaskolan sal 316, Örnsköldsvik. Uppl. tel 0660-166 48 eller 0660-402 20.

NORRÖPPINGENS MYNTKLUBB har möte med auktion kl 19.00 tredje tisdagen varje månad utom i maj - augusti i Ektorps fritidsgård. Auktionsvisning börjar kl 18.00. Även icke medlemmar är välkomna. Beställ lista på tel 011-12 50 12.

NÄSSJÖ MYNTKLUBB har möte med auktion på Gustavssons Trafikskola, Rådhusgatan 33, Nässjö sista tisdagen i varje månad utom dec, juni - juli. Upplysningar: tel 0383-158 35 kl 07.00 - 09.00.

SAMLARKLUBBEN NUMIS, Skellefteå har möten första torsdagen i varje månad i NV-huset, konferensrummet. Upplysningar: tel 0910-186 80.

SANDVIKEN-GÄVLE MYNTKLUBB har möten kl 19 första onsdagen i varje månad (ej juli - augusti). Lokal: Valbo Kommunhus. Upplysningar: tel 026-18 18 36.

SIGTUNA MYNTKLUBB har möten 7/4, 5/5, 15/9, 13/10, 10/11, 8/12 i klubblokalen Rosersbergsvägen 27 B, Rosersberg. Uppl 08-590 381 90.

MYNTKLUBBEN SKILLING BANCO, Linköping, har möten andra helgfria torsdagen i varje månad (utom maj - augusti) i Huvudbiblioteket, Hunnebergsgatan 8, Linköping i Lindblomsrummet 1 tr upp kl 18.30 - 21.00. Årligen anordnas en antik- och samlarmässa samt en resa till Frimynt i Helsingborg. Upplysningar: tel 013-12 22 62.

SKÅNES NUMISMATISKA FÖRENING håller möten sista torsdagen i varje månad utom juni - augusti på IOGT, Kungsgatan 16 A. Klubblokalen: Kungsgatan 38 A, Malmo, håller öppet varje tisdag kl 19 - 21 under september - maj.

Medalj till Konungens tjuvåriga regeringsjubileum 1973-1993

Följande sina gamla traditioner har myntverket utgivit en medalj över H.M. Konungen till regeringsjubileet 1993. Den har modellerats av Anni Sundin, Färentuna. Hon är känd för sina medaljporträtt i realistisk stil och har bl.a. utfört sådana över Tage Erlander, Johannes Paulus II, Olof Palme och Manne Siegbahn. 1992 modellerade hon även minnesmynten över Gustav III.

Åtsida: CARL XVI GUSTAF · FÖR SVERIGE - I TIDEN. Konungens porträtt, vänstersida, iförd antydd amiralsuniform.

Frånsida: Den kungliga kronan ("Erik XIV:s krona"), varunder spiran. Till vänster 1973/1993. Nedtill SVERIGES KONUNG I TJUGO ÅR.

Medaljen mäter 45 mm och slås i 18 k guld, 999/1000 silver och brons.

Se i övrigt Myntverkets annons på sista sidan.

SKÖVDE NUMISMATISKA FÖRENING Lokal: Servicehuset Bagaren, Hertig Johansgatan 22 A, Skövde. Upplysningar: tel 0500-808 50 (Thord Lund).

SÖDRA DALARNAS MYNTKLUBB. Möten på Folkare fotoklubb, Teleg. 19, Avesta. Upplysningar: tel 0226-562 78.

TRELLEBORGS MYNTKLUBB har möte andra måndagen i månaden kl 18.30 i Sparbanken Skånes samlingssal, C B Friisgatan 4 A, Trelleborg. På programmet står auktioner, föredrag, lotterier mm. Upplysningar: tel 0410-241 31.

TÄLJE MYNTKLUBB, Södertälje, har möte i Wendelas rum, biblioteket Luna, kl 19.00 andra tisdagen i varje månad utom juni, juli, augusti och december. Upplysningar: tel 0755-102 03.

NUMISMATISKA KLUBBEN I UPPSALA har möte 20/4 (föredrag). Tid: 19.00. Upplysningar: 018-54 97 11.

VETLANDA NUMISMATISKA FÖRENING har möte med auktion sista fredagen i varje månad utom december på Kulturhuset, Storgatan 20, Vetlanda kl 19.15. Visning från kl 18.15. Upplysningar: tel 0383-158 35 kl 07.00-09.00.

VILLSTADORTENS MYNTKLUBB, Smålandsstenar, har möten andra måndagen i varje månad utom juni, juli och augusti. Föredrag och dyl följs av auktion. Servering. Upplysningar: tel 0345-112 95. Lokal: Biblioteket, Smålandsstenar (källarlokalen).

VÄRENDIS NUMISMATISKA FÖRENING har sammanträde i Röda Korsets lokaler Hovsg 11, Växjö kl 18.30 den 27/4. Gemensam resa till FRIMYNT 24/4. Upplysningar: 0470-77 31 14, kvällstid.

VÄSTERBERGSLAGENS MYNTKLUBB har möten första torsdagen varje månad oktober-maj kl 19.00. Gamla Bangatan 45, Ludvika.

ÖREBRO NUMISMATISKA FÖRENING har möte 21/4 i M-lokalen, Järntorgsgatan 3. Upplysningar: tel 019-13 52 13.

Tidig tobaksreklam

Den svenska tobaksindustrin har alltid haft känsla för reklamens värde. Tobaksförpackningarna under 1700- och 1800-talen hade mycket attraktiva omslag, ofta med patriotisk anknytning. Att även samlare intresserade sig för dessa föremål förstår vi av att storsamlaren Sven Svensson samlade på allt möjligt som berörde tobaksbranschen. Många tusen tändsticks-etiketter ingick i hans samlingar liksom omslag till tobakspaket. Själv var han ju också tobakshandlare.

I Kungl. Myntkabinetts samlingar finns en reklamsedel som utgivits av Göteborgs Cigarr & Tobaksfabriks Aktiefbolag i Göteborg någon gång under 1890-talet. På denna reklamsedel finns avbildningar av tre olika Riksbankssedlar som utgivits under 1800-talet: vit banco-sedel på 8 skilling banco 1848; banco-sedlar av färgat papper på 32 skilling banco 1857 och 2 riksdaler banco 1855. Dessa tre banco-sedlar har komponerats ihop till en enhet. Över kompositionen finns en text i rött: BANCO-CIGARRER. Baksidan saknar bild och text.

Tobaksreklam i form av bancosedlar, förminskad. Foto: Gabriel Hildebrand, RIK-foto.

Göteborgs Cigarr & Tobaksfabriks Aktiefbolag bildades den 10 november 1882 (kapital 50.000 kronor) under styrelse av Anton Isidor Forsell (disponent), Otto Lindberg och Eric Waldemar Ericsson. Forsell avgick 1894 ur firmen, och i hans ställe invaldes bokhållaren Johan August Thorén; till disponent i Forsells ställe utnämndes

E.W. Ericsson. Bolagets fabrik, som låg vid Magasinsgatan 3, inlöstes 1915 av Tobaksmonopolet. I Göteborg fanns vid denna tid en rad olika tobaksfabriker och redan under 1700-talet hade tobaksspinnerierna i staden en viktig roll för den ekonomiska utvecklingen.

AB TUMBA BRUK
MYNTVERKET

JUBILEUMSMEDALJ

KUNGLIGT 20-ÅRSJUBILEUM

Myntverket har präglat mynt sedan år 995 och medaljer sedan drottning Kristinas regering (1622-1654). Följande sin gamla tradition utger nu Myntverket en medalj med anledning av att det 1993 är tjugoo år sedan Konung Carl XVI Gustaf tillträdde tronen.

Medaljen har modellerats av skulptör Anni Sundin, Färentuna, som är känd för sina medaljporträtt i realistisk stil och har bl a utfört sådana över Tage Erlander, Olof Palme, Johannes Paulus II och Manne Siegbahn. 1992 modellerade hon minnesmynten över Gustav III.

*Åtsida: CARL XVI GUSTAF
• FÖR SVERIGE - I TIDEN.
Porträtt av Konungen iförd
antydd amiralsuniform.*

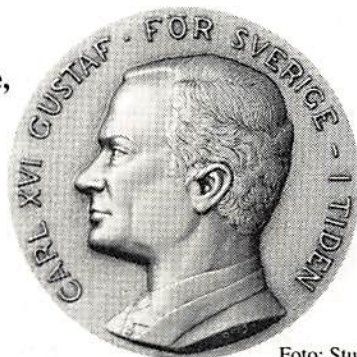

Foto: Studio Roland

Frånsida: Den kungliga kronan, tillverkad 1561 för Erik XIV, därunder spiran, årtalen 1973/1993 och texten SVERIGES KONUNG I TJUGO ÅR.

Medaljen präglas i guld, silver och brons i enlighet med vidstående faktaruta. För att säkerställa ett högt andrahandsvärde är upplagorna numrerade varvid det första exemplaret av resp medalj har reserverats för H M Konungen.

Beställning göres på tel 016-12 03 00 eller till nedanstående adress.

Fakta om medaljen

Metall	Diam	Vikt	Upplaga max	Pris
Guld 18 k	45 mm	90 g	30	10 990:-
Silver 999/1000	45 mm	55 g	800	490:-
Medaljbrons	45 mm	50 g	400	270:-

Alla tre upplagorna är numrerade, varav det första exemplaret av respektive medalj har reserverats för H M Konungen.

I priserna ingår etui, frakt och moms. De gäller t o m 31 dec 1993. Leverans sker mot postförskott vad avser silver- och bronsmedaljerna. Beställning av guldmedaljen sker genom samtidig förskottsinsbetalning av hela beloppet till pg 76 22 15-2.

AB TUMBA BRUK MYNTVERKET, BOX 401, 631 06 ESKILSTUNA, TEL 016-12 03 00